

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Na Bližnjem vzhodu še ne pričakujejo večjih dogodkov

Uradna turška poročila o načrtih Nemčije in Italije v zvezi z vojaškim položajem na Balkanu in Bližnjem vzhodu Turčija bi se uprla vsakemu napadu na svoje ozemlje — Položaj Grčije neposredno povezan s situacijo ob Sredozemskem morju

Ankara, 23. okt. s. Uradna turška poročila pravijo na podlagi informacij iz Nemčije, da obstoji vojaški načrt osnih velesil zaenkrat v tem, da na eni strani ojačajo letalske napade na Anglijo, na drugi strani pa udarijo na vzhodu, oboje z namenom, da prodre skozi angleško blokado.

Poročila pravijo dalje, da sta Madžarka in Bolgarija menda že pristali na dovoljenje za prehod nemških čet preko svojega ozemlja. Za večje vojaške operacije v smeri proti Suezu pa bi morali imeti Nemčija in Italija zagotoviti predvsem poti za prevoz vojaštva do Carigrada in do Soluna. Zaenkrat je sicer na razpolago nemški vojski pot po Dunavu, toda ta možnost odpade pozimi, ko Dunav zamrzne. Zato smatrajo v Turčiji, da bodo mogoče vojaške operacije Nemčije in Italije na vzhodu odložene do prihodnje pomladi.

Turško stališče

Ankara, 23. okt. s. Včerajšnji turški listi zopet obsežno komentirajo položaj na Balkanu ter se bavijo zlasti s stališčem Bolgarije. Listi poudarjajo, da je v zadnjih dveh letih Turčija pokazala dobro voljo pri reševanju vseh vprašanj med Turčijo in Bolgarijo. »Jeni Sabah« pa obenem naglašajo, da ne goji Turčija proti nobeni državi animozitosti, tako tudi ne proti Nemčiji in Italiji. List »Tan« pravi, da Turčija ne želi iti v vojno, razen če bi bila prisiljena. Turčija zavzema v sedanjem položaju samo zato stališče, ki ga ni mogoče označiti kot nevtralnega, ker hoče varovati svoj obstoj. Pri tem pa ni Turčija orientirana niti proti Nemčiji niti proti Rusiji.

Glede možnosti, da bi Turčija dovolila prehod nemške vojske preko svojega ozemlja za napad na Egipt, listi ponovno naglašajo, da se bo Turčija zoperstavila vsakemu napadu na svoje ozemlje. Želja Turčije je samo, da lahko posveti svoje sile nacionalni rekonstrukciji.

Vloga Bolgarije

Ankara, 23. okt. s. Turški radio citira poročilo londonskih »Times« iz Sofije, ki pravijo, da Bolgarija po uradnih bolgarskih izjavah nima namena stopiti v vojno proti katerikoli balkanski državi. Bolgarska vlada tudi ni formulirala svojih teritorialnih ali drugačnih zahtev še proti nobeni balkanski državi, odkar je dobila južno Dobružo.

Sodba angleških vojaških krogov

Kairo, 23. okt. s. (Reuter). V tukajšnjih angleških vojaških krogih pripominjajo, da sedanjemu vojaškemu položaju na Bližnjem vzhodu, da v bližnjem času ni pričakovati, da bi se pričele tu večje vojaške operacije. V Zapadni puščavi skuša italijanska vojska še vedno konsolidirati svoje pozicije, preden podvzame poskus nadaljnjega prodora. Čeravno niso na nobeni fronti v teku večji boji, pa se vendar povsod močno in uspešno udeležujejo angleške izvidnice.

Rusko vprašanje Berlina

New York, 23. okt. j. »International News Service« poroča iz Bukarešte, da je Rusija naslovila na Nemčijo dve notli, v katerih zahteva od Berlina pojasnil glede najnovejših nemških akcij na Balkanu.

Zlasti druga ruska nota zahteva od Berlina pojasnil o nadaljnjih ciljih nemške politike v jugovzhodni Evropi. V tej notli je med drugim zastavljeno tudi vprašanje, ali je Nemčiji znano, da obstoja v obmejnih madžarskih in rumunskih krajih neko gibanje, katerega namen je pridobiti madžarske in rumunske elemente kot pristaje Nemčije v primeru vojnega konflikta z Rusijo.

„Balkanska strategija“

Atene, 23. okt. j. (LEF) V tukajšnjih političnih krogih je zbudil velikansko pozornost uvodnik londonskega »Timesa«, v katerem obravnava ta list pod naslovom »Balkanska strategija« položaj v vzhodnem delu Sredozemskega morja, in prvi vrsti položaj Grčije, in v katerem predlaga, naj bi Anglija v skrajnem primeru storila tu iste ukrepe, kakor sočasno na Norveškem. »Times« pravijo med drugim:

»Nemčija in Italija imata v načrtu uničenje angleških čet v Levantu, dalje zavojevanje Egipta, osvoboditev Sueskega prekopa ter zajetje britanske mornarice v Sredozemskem morju. Dokler se bo Grčija držala tako odločno kakor zdaj, dokler bo Turčija ohranila svojo trdno samostojnost in dokler francoske čete v Siriji ne bodo pristale na rimske zahteve, dotlej Nemčija s seve ne bo mogla podpreti že itak precej zakasnelega Grazianijevega napada z zapada.

Dejstvo je, da pomeni italijanska želja urediti na otočju Egejskega morja oporišča za svoje letalstvo, novo in še večjo nevarnost za Turčijo, zlasti v primeru, ako

bi bila ta akcija združena z nadaljnjim pohodom nemških čet iz Rumunije v Bolgarijo. Toda v nesprotnem primeru, ako bi na Egejskih otokih imela svoja letalska oporišča Velika Britanija, bi to pomenilo konec ogrožanja Turčije, hkrati pa bi si Velika Britanija znatno okrepila svoj položaj v Sredozemlju.

Nastane vprašanje, kaj naj Anglija stori v primeru, da bi Grčija zaprosila za vojaško pomoč, oziroma da bi prišla v položaj Rumunije, to se pravi, da bi izgubila neodvisnost v svojih akcijah. Nedvomno je, da bi se moral tak položaj smatrati za direktno povezanega s položajem celokupnega Sredozemskega morja, da bi torej pomenilo tudi direktno ogrožanje Sueskega prekopa. Prav nobenega vzroka ni, da bi se morala Anglija pustiti v tem primeru presejati, kakor se je pustila presenetiti na Norveškem, čeprav bi bilo poslednje dogod-Norveškem, čeprav bi bilo poslednje dogod-

V Egiptu, Sudanu in Palestini nič posebnega

Angleške letalske operacije v Vzhodni Afriki — Potek bitke v Rdečem morju

Kairo, 23. okt. AA. (Reuter). Glavni stan britanskega poveljstva je izdal naslednje poročilo: V Egiptu, Sudanu in Palestini ni bilo nič posebnega. V Nabiriju so naše patrrole izvršile napad na sovražnika pri Dakanu.

Kairo, 23. okt. s. (Reuter). Poveljstvo

Anglija je imela dovolj časa preceniti položaj, upoštevajoč vse eventualnosti ter se odločiti za najučinkovitejša sredstva, s katerimi bi proti takemu razvoju položaja lahko rastopila. V primeru torej, da bi Grčija nehala biti svobodni narod, bi nastala za Anglijo nujnost energične pozitivne akcije.

Grčija odklanja zahteve osnih držav

London, 23. okt. s. (Reuter) Od angleškega poslanika v Atenah je prispelo več poročil, ki kažejo, da se grška vlada z vsemi sredstvi upira zahtevam, ki jih postavljajo osne velesile.

Eden ne pride v Carigrad

Stockholm, 23. okt. AA. (DNB). Londoski radio zanika vesti, da namerava britanski vojni minister Anthony Eden odpotovati v Carigrad na konferenco z britanskim veleposlanikom v Ankari.

angleškega letalstva na Bližnjem vzhodu javlja v svojem sročnem komunikatu:

Angleški bombniki so napadli v Rdečem morju nekatera italijanska rušila. Ena izmed bomb je ladjo direktno zadela.

V Egiptu so angleška letala pri Sollumu in Bukbuku iz nizke višine napadla itali-

janske gradbene oddelke in motorne transporte. Več motornih vozil so požari uničili, več drugih pa je bilo poškodovanih.

V Eritreji je bilo izvedenih več napadov na Asmaro in Guro. Tanki v bližini vojaških delavnic so bili poškodovani. Povzročeni so bili tudi veliki požari na zgradbah.

Angleška letala so dvakrat bombardirala tudi letališče v Bahaduru ob Tanskem jezeru. Povzročene so bile tri eksplozije. Pri napadu na letališče Tesene je bilo zadetih več zgradb.

Nad Rdečim morjem so se angleška letala zapletla v borbo z italijanskimi letali. Neko italijansko letalo je bilo poškodovano.

Na kenjsko abesinski meji so južnoafriška letala sestrelila italijanski bombnik tipa Caproni. Posadka italijanskega letala je bila rešena.

V ponedeljek so italijanska letala poskusila napasti Malto. Angleška lovška letala so napad odbila, preden so bile vržene bombe.

Angleško poročilo o nedeljski bitki

London, 23. okt. s. (Reuter). Angleška admiralteta je objavila sročni komunikat o pomorski bitki preteklo nedeljo v Rdečem morju.

Komunike pravi, da sta dva italijanska rušila v južnem delu Rdečega morja v nedeljo zvečer napadla konvoj angleških trgovskih ladij. Italijanska rušila sta izstrelila več torpedov proti spremljajočim angleškim vojnim ladjam ter sta obstreljevala konvoj tudi s topovi. Spremljajoče angleške voje ladje so takoj odprle ogenj in so sovražne voje ladje pregnale.

Za nekaj časa je bila bitka prekinjena, toda drugega dne zjutraj je eden izmed spremljajočih angleških rušilcev, »Kimberley«, prišel zopet v stik z italijanskima vojnima ladjama ter ju je napadel. Po 40

minutni borbi je bil eden izmed italijanskih rušilcev, in sicer kakor je ugotovljeno, rušilec »Francesco Nullo« hudo poškodovan in je moral zapeljati na sipino. Rušilec »Kimberley« je nato izstrelil proti poškodovanemu italijanskemu rušilcu torpeda ter je italijanska vojna ladja zletela v zrak.

Pri tem je prišel rušilec »Kimberley« pod ogenj italijanske obalne baterije, sestojee iz treh težkih topov. Ena izmed granat je zadela rušilec »Kimberley«. Poškodovane so bile dovodne cevi za paro na rušilcu in je morala ladja zmanjšati hitrost. »Kimberley« je s svojimi topovi odgovarjal na strele in je dva izmed treh italijanskih topov prisilil k molku. Na rušilcu »Kimberley« so bili v teku bitke trije mornarji ranjeni. Sorodniki žrtv bodo čim prej obveščeni.

Komunike pravi dalje, da nobena druga angleška ladja niti v napadenem konvoju niti katera izmed spremljajočih vojnih ladij v teku teh bojev ni bila poškodovana.

Potopljeni italijanski rušilec »Francesco Nullo« je bil zgrajen leta 1925 in je imel 142 moč posadke. Angleški rušilec »Kimberley«, ki je bil v boju poškodovan, je najnovejšega tipa. Sploviljen je bil šele lani v Southamptonu. Letos se je z velikim uspehom udeležil druge pomorske bitke z nemškimi ladjami pred Narvikom.

55. letalski napad na Aleksandrijo

Kairo, 23. okt. s. (Reuter). Uradno poročajo, da so včeraj italijanska letala zopet napadla Aleksandrijo. Bil je to 55. napad na mesto po izbruhu vojne. Pri včerajšnjem napadu je padlo nekaj bomb v bližino mesta, nato pa je protiletalsko topništvo napadajoča letala pregnalo. Po dosedanjih podatkih je bila ena oseba pri napadu ranjena. Povzročena škoda je neznatna.

Laval pri Hitlerju

Po uradni francoski izjavi Lavalov obisk ni v nobeni zvezi z možnostjo vojne napovedi Angliji

Berlin, 23. okt. s. (Stefani). Sročni je bilo uradno objavljeno, da je kancelar Hitler ob svojem nedavnem obisku v Franciji sprejel v avdienco podpredsednika francoske vlade Laval. Pri sprejemu je bil navzoč tudi nemški zunanji minister Ribbentrop.

New York, 23. okt. s. (CBS). Z nemškim uradnim obvestilom da je kancelar Hitler sprejel podpredsednika francoske vlade Laval nekeje v Franciji ter da je bil pri sprejemu navzoč tudi nemški zunanji minister Ribbentrop, so pojasnjena včerajšnja poročila, da je nemški zunanji minister Ribbentrop odpotoval iz Berlina v zapadno smer. Prvotno se je domnevalo, da je odšel Ribbentrop v Vichy.

Vichy, 23. okt. s. (Ass. Press). Uradna francoska izjava, ki je bila sročni objavljena, označuje poročila, da namerava Francija napovedati Angliji vojno, kot nesmiselna in blazna. Izjava pravi, da potovanje podpredsednika francoske vlade Laval v Pariz nikakor ni bilo v zvezi z možnostjo francoske vojne napovedi Angliji. Laval je proučeval z nemškimi zastopniki samo vprašanja splošnega značaja, ki se tičejo francosko nemških odnosov.

Baudoinova izjava

Vichy, 23. okt. s. (Ass. Press). Francoski zunanji minister Baudoin je izjavil včeraj ameriškim novinarjem, da želi biti Francija po sklenitvi pravičnega miru ti Francija popolnoma lojalna napram svoji mznagovalcem. Baudoin je dejal, da

upa Francija po sklenitvi pravičnega miru z Nemčijo na bodoče uspešno sodelovanje med obema državama. Tako iz vojaških kakor tudi zemljepisnih zirov bi bilo nesmiselno, če bi se Francija protivila takemu sodelovanju.

Nova francoska vojska

Vichy, 23. okt. AA. (Havas). Nova francoska vojska bo v zvezi s predpisi za premirje z Nemčijo preosnovana v materialnem, socialnem in moralnem oziru. Francija bo poslej imela malo oboroženo silo, ki bo štela 100.000 vojakov. Te enote bodo v službi v metropoli, ker je v francoskih kolonialnih posestvih dovolj oboroženih sil, ki naj zagotovijo obrambo imperija. V zvezi s tem se bo pridržal letnik 1938, vendar pa tudi to samo začasno, vse druge pa bodo poslali domov.

Da bi se v celoti zagotovila obnova nove vojske v Franciji, bodo vse vojašnice popravljene in predelane, prav tako pa bodo novi obvezniki zavarovani pred vsemi slabimi moralnimi vplivi. V novi francoski redni vojski se bo izvršila revolucija, ki bo zabrisala mnogo stvari iz dosedanje francoske vojne preteklosti. Zboljšali bodo plačo in druge dohodke bodočih francoskih rednih vojni obveznikov.

Ukinjen „Dan premirja“

Vichy, 23. okt. s. (Ass. Press). Francoska vlada je imela sročni sejo. Po seji je bilo objavljeno, da letos 11. novembra ne bo praznovan kot dan premirja, ker je država v žalosti.

Amerika dobi še nova oporišča na Pacifiku

Mornariški minister Knox o pomenu angleških oporišč za obrambo Zedinjenih držav

New York, 23. okt. s. (Ass. Press). Mornariški minister Knox je izjavil včeraj v nekem govoru, da bodo Zedinjene države dobile še nova mornariška oporišča v območju Tihega oceana. Knox je dejal, da imajo Zedinjene države sicer že sedaj dobra oporišča v Pacifiku, najboljše in najmanj ranljivo med njimi na Havajskem otočju, da pa bodo potrebovale in dobile še tudi nova oporišča. Kako daleč bodo morala ta oporišča seči, bo pokazal razvoj dogodkov, ki so sedaj v teku.

Knox je govoril tudi o novih ameriških oporiščih v angleških kolonijah v Atlantiku in je dejal, da je s pridobitvijo teh oporišč

postala obramba zapadnih obal Amerike neprodorna.

Republikanski kandidat za čim večjo pomoč Angliji

New York, 23. okt. s. (Ass. Press). V govoru na volilnem zborovanju v Chicagu je izjavil sročni republikanski predsedniški kandidat Willkie, da ameriški narodi mrzijo diktatorja. Willkie je dalje dejal, da je on odločen zagovornik čim večje pomoči Angliji. Anglija naj bi celo dobivala od Zedinjenih držav še več pomoči nego sedaj. Tako v to svrhu kakor tudi za izpolnitev ameriške obrambe pa je potrebno, da se

razvije ameriška industrija čim hitreje na najvišjo stopnjo.

Willkie o Poljski

New York, 23. okt. s. (Ass. Press). Republikanski kandidat Willkie je poslal posebno pozdravno brzojavko poljskemu festivalu na newyorški svetovni razstavi. Willkie pravi v svoji brzojavki: Vi pričate, da Poljska še ni izgubljena.

Kennedy zapustil London

New York, 23. okt. AA. (DNB). Po poročilu agencije Associated Press je veleposlanik Kennedy odpotoval iz Londona v Lizbone, odkoder bo odletel v Zedinjene države. Po mnenju iste agencije se Kennedy ne bo več vrnil na svoje mesto v London.

Ameriška vlada rekvirirala za švedsko naročena letala

Washington, 23. okt. s. (Ass. Press). Vlada Zedinjenih držav je rekvirirala 60 letalskih in 50 bombnih letal, ki so bila v Ameriki izdelana za Švedsko. Ameriška vlada utemeljuje svoj ukrep s tem, da ameriška

Japonsko ruski odnosi

Tokio, 23. okt. s. (Ass. Press). O priliki današnjega prihoda novega japonskega veleposlanika Tatikave v Moskvo, je izjavil zastopnik japonskega zunanjega ministrstva novinarjem, da ni pričakovati nobene spremembe v japonsko-ruskih odnosih.

Tokio, 23. okt. s. (Ass. Press). Član japonske vlade je izjavil včeraj novinarjem, da smatra Japonska kot svoje sovražnike vse one evropske in ameriške države, ki podpirajo Čangajskovo vlado.

Moskva — Helsinki

Moskva, 23. okt. AA. (DNB). Vzpostavljene redne železniški promet med Moskvjo in Helsinkij čez Leningrad.

Prebivalstvo Turčije

Ankara, 23. okt. AA. (DNB). Po dosedaj znanem izidu popisa prebivalstva, ki je bilo izvršeno 20. oktobra, ima Turčija 18 milijonov prebivalcev. To pomeni, da se je število prebivalstva v zadnjih petih letih povečalo za 2 milijona. Podatkov iz obmejnih krajev še ni.

Je še ni doživel svet.

Vohunstvo v Belgiji

Bruselj, 23. okt. AA. (Stefani). Ker se je dogodilo na belgijskem področju več primerov vohunstva, so nemške oblasti izdale ukaz, da se morajo vsi britanski državljani prijaviti policiji in sporočiti svojo identiteto in stanovanje. Razen tega je belgijskim državljanom odločno prepovedano skrivati v svojem stanovanju britanske državljane ali pa zamočati njihovo bivanje. Osebe, ki bi se proti tej odredbi pregrešile, bodo kaznovane s smrtjo.

vojska ta letala nujno potrebuje za svoje potrebe.

Ameriško zunanje ministrstvo je hotelo prvotno ta letala, ki jih je švedska vlada že plačala, od švedske odkupiti. Ker pa švedska na tak predlog ni pristala, se je morala ameriška vlada odločiti za rekvizicijo. Švedski poslanik v Washingtonu je vložil zaradi tega v imenu svoje vlade v ameriškem zunanjem ministrstvu protest.

Avstralski vojni odbor

Canberra, 23. okt. s. (Reuter). Po sporazumu med avstralskimi strankami bo ustanovljen poseben odbor za nadzorstvo avstralskih vojnih operacij. V tem odboru bodo stari člani vlade in štirje predstavniki opozicijske delavske stranke. Predsedoval bo odboru ministrski predsednik.

Zaplenjen japonski tovor

Hamilton (Bermuda), 23. okt. j. (AR). Angleška pomorska kontrola je ustavila japonski tovorni parnik »Druban Maru« ter zaplenila na njem 1600 ton tihotapske robe. Japonska ladja je bila na poti iz Lizbone v Zedinjene države.

Borbe na Kitajskem

Čungking, 23. okt. s. (Tass). V srednji Kitajski so pri mestu Laugi južnozapadno Hankova v teku močni boji med kitajskimi in japonskimi četami. Potem ko so Japonci mesto pred nekaj dnevi zasedli, so jih 20. oktobra Kitajci zopet pregnali iz mesta.

V provinci Nganhvaj so Kitajci zasedli važno mesto Tianšan.

V provinci Šansi so v teku boji severno-zapadno od Nancanga. Kitajci so osvojili več važnih postojank. Japonska vojska je na nekaterih točkah nekoliko napredovala, vendar nudi Kitajci dober odpor.

V južni Kitajski so napadli Kitajci japonske postojanke pri mestu Liučov.

Hongkong, 23. okt. s. (Ass. Press). Po kitajskih informacijah so se Japonci pri Svatau vzhodno Kantonu morali umakniti pred prodirajočimi kitajskimi oddelki. Kitajski četniki so v srednji in severni Kitajski dosegli proti Japoncem znatne uspehe.

Smrtne obsodbe v Španiji

Barcelona, 23. okt. i. (DNB). Včeraj je bilo obsojenih na smrt pet bivših ministrov in generalov republikanske vlade. Med obsojenci sta tudi neki pisatelj ter svak bivšega predsednika republike Azane. Upravnik varnostne službe v Barceloni je bil obsojen na 30 let ječe.

Torpediran švedski parnik

Stockholm, 23. oktobra AA. (Stefani). Nedelje od islandske obale je bil trprediran švedski parnik »Gumbork« (2900 ton). Po dosedanjih poročilih se je posadki, ki je štela 22 članov, posrečilo, da se je rešila.

Due veliki
umetnici
**BETTE
DAVIS**
**MIRIAM
HOPKINS**

v filmu, ki
obravna
najdelikat-
nejše pro-
bleme
ljubezni...

Danes jugosl. premiera najlepšega Warner Bros filma

ŽELELA SEM SI OTROKA

Kino Matica - tel. 22-41 Predstave ob 16., 19. in 21 uri

Sodelovanje francoske emigracije z Anglijo

Vsebinsa sporazuma, ki sta ga sklenila min. predsednik Churchill in general de Gaulle

Vichy, 23. okt. i. Novi francoski tednik »Septs Jour« prinaša avtentične podatke o sporazumu, ki je bil sklenjen 7. avgusta med Churchillom in generalom de Gaulleom in ki naj bi obsegal naslednje točke:

1. De Gaulle naj sestavi prostovoljske odrede iz kopnih pomorskih in letalskih enot, katerih naloga je, da sodelujejo v borbi proti skupnemu sovražniku.

2. Ti prostovoljski odredi ne smejo nikoli z orožjem nastopiti proti Franciji.

3. Vojska generala de Gaullea bo v me-
jah možnosti ohranila svoj samostojni zna-
čaj tako glede osebnih vprašanj, uradnega
jezika, disciplinarnih predpisov in napre-
dovanja.

4. Te enice bodo imele po potrebi pr-
venstveno pravico uporabiti vojni material
iz Francije, tako letala, topniški in peša-
dijski material, municijo, stroje in avto-
mobile. V ostalem pa se general de Gaulle
in angleško vrhovno poveljstvo glede raz-
delitve vojnega materiala vsakokrat po
skupnem posvetu dogovorita in sporazu-
meta.

5. Angleška vlada se obvezuje, da bo
edine francoskih prostovoljskih odredov,
čim bo to mogoče, opremila z orožjem, ki
bo v vsakem pogledu enako oborožitvi sli-
čnih enic angleških vojnih sil.

6. Pri uporabi francoskih vojnih ladij je
treba imeti pred očmi naslednja načela:

a) največji del francoskih vojnih ladij
bo po možnosti poverjen francoskim pro-
stovoljskim vojnim silam;

b) o uporabi francoskih vojnih ladij, po-
verjenih prostovoljskim vojnim silam, bo
med angleško admiralteto in generalom
de Gaulleom od časa do časa prišlo do
sporazuma;

c) francoske voje ladije, ki niso bile po-
verjene francoskim prostovoljskim silam,
bo uporabila angleška admiralteta. Del
teh ladij bo podrejen neposredni angleški
kontroli, drugi del pa bo operiral pod ge-
slom »Zavezniške voje sile«;

d) po možnosti naj se na ladjah, ki so
pod angleškim poveljstvom, namesti stalno

število francoskih oficirjev in mornarjev;

e) vse voje ladije francoskega poretka
ostanejo še naprej v lasti francoske države.

7. O uporabi francoske trgovske morna-
rice za prostovoljske voje sile je bilo skle-
njeno, da se general de Gaulle in angleška
vlada sporazumno dogovorita.

8. General de Gaulle kot vrhovni povelj-
nik francoskih prostovoljskih sil izjavlja,
da se pokorava splošnim smernicam an-
gleške vrhovne komande. Če bo potrebno,
bo general de Gaulle poveril neposredno
poveljstvo nad prostovoljskimi enicami v
sporazumu z angleškim vrhovnim povelj-
stvom kakemu angleškemu oficirju, odno-
sno angleškimi oficirjem odgovarjajočega
čina.

London, 23. okt. s. (Reuter). V spodnji
zbornici je izjavil včeraj podtajnik za zu-
nanje zadeve Buttler, da po informacijah
angleške vlade Francoski narodni odbor
general de Gaulle pridobiva med Fran-
cozi po vsem svetu vedno več pristavev.

V mnogih državah ima že Francoski na-
rodni odbor tudi svoja zastopstva.

London, 23. okt. s. (Reuter). »Times« danes
ponovno komentira predvčerajšnje
poslanico ministrskega predsednika Chur-
chilla Francozom.

List pravi, da je Churchill pogledal v bo-
dočnost ter povedal, da je za Francoze že
prostor za aktivno vlogo v bodočnosti. Po-
vedal je Francozom, da je še v teku bor-
ba, v kateri gre za dušo Francije. Oni sile,
ki se bore za angleške ideale, pridobivajo
na moči. Se vedno je prilika, da tudi Fran-
cija in njen imperij pomagata v tej borbi.

Ne glede na stališče, ki ga bo Francija za-
veljala, pa bo po vojni, če Anglija zmaga,
obnovljena integriteta nekdanje Francije,
pa naj se to zgodi s francosko pomočjo ali
brez nje.

List pripominja, da je razlika v tem, da
bi trpela čast francoskega naroda, ki bi se
tragično pregrešil proti svoji zgodovini, če
bi Francija v sedanjih borbi za svobodo sta-
la ob strani.

Zmanjšana letalska aktivnost

Preteklo noč je imel London enega najkrajših in naj-
šibkejših napadov, hujski pa je bil napad na neko mesto
v srednji Angliji

London, 23. okt. s. (Reuter). Letalsko in
notranje ministrstvo javlja v svojem dan-
šnjem jutranjem komunikatu:

Nemška letalska aktivnost nad Anglijo
je imela preteklo noč zelo omejen obseg.
Razen manjšega števila osamljenih pri-
merov so bili vsi napadi končani že pred
polnočjo.

V srednji Angliji je bil izvršen pribli-
žno dveurni napad, predvsem na eno me-
sto. Tu je bilo povzročenih več požarov.
Več hiš in drugih zgradb je bilo poškodov-
vanih. Bilo je nekaj človeških žrtev.

Dругod v Angliji so bili napadi usmer-
jeni na London in okolice, kakor tudi na
izolirane točke v zapadni Angliji in v Wa-
lesu. Povsod je po dosedanjih podatkih
povzročena škoda majhna in človeških žr-
tev malo.

London, 23. okt. s. (Reuter). London je
imel preteklo noč enega svojih najkrajših
in najšibkejših letalskih napadov. Nemška
letala so se sicer pojavila nad mestom
kakor običajno že kmalu po nastopu mra-
ka, toda pozneje so bili med posameznimi
napadi dolgi presledki. Protiletalsko
topništvo je sicer od časa do časa stopilo
v akcijo, toda ne da bi dajalo običajni
zaporni ogenj. V prvem delu napada so
bile vržene bombe le na manjše število
londonških okrajev. Ze v prvem delu noči
pa je bil potem dan znak, da je nevarnost
napadov minila. Nekaj časa pozneje je
bil sicer dan letalski alarm, ki pa je traj-
al le malo časa. Med drugim alarmom,
kolikor je znano, bombe na mesto sploh
niso bile vržene.

Hujski je bil napad na neko mesto v
srednji Angliji. Tu je bilo vrženih več
eksplozivnih bomb, ki so zadele med dru-
gimi policijsko postajo, neki hotel, več tr-
govin in več hiš.

Preteklo noč je bil zopet napaden tudi
Liverpool in neko drugo mesto v zapadni
Angliji.

London, 23. okt. s. (Reuter). Danes zgo-
daj zjutraj so nemška letala napadla neko
mesto v južni Angliji.

Včerajšnji napadi

London, 23. okt. s. (Reuter). Letalska
aktivnost nad Anglijo je imela včeraj po-
dnevni majhen obseg. Neki bombnik tipa
Dornier je vrzel 11 bomb na delavsko
predmestje nekega mesta v južnovzhodni
Angliji. Na drugo mesto v tem delu dr-
žave je bilo vrženih 12 bomb. Oba ta na-
pada na nista povzročila velike škode.

Zgodaj zvečer pa je velika formacija
nemških letal preletela kentško obalo. V
formaciji je bilo nad 100 aparatov, tako
bombnikov kakor tudi lovcev. Angleška
lovška letala so takoj intervenirala ter so
nemška letala pregnala.

London, 23. okt. s. (Reuter). Letalsko
ministrstvo je javilo ponoči, da so bila v
letalskih bitkah nad Anglijo včeraj se-
strešena 3 nemška letala. Angleži so iz-
gubili včeraj 6 lovskih aparatov, vendar
sta dva pilota rešena.

Angleški napadi na sovražno ozemlje

London, 23. okt. s. (Reuter). Letalsko
ministrstvo javlja: V ponedeljek so angie-
ški bombniki izvršili napade na prista-
nišči Boulogne in Gravelines. V Boulog-
neu je bilo zadetih več skladišč in neka
trgovska ladija v luki. Ob francoski obali
so angleška letala napadla konvoj sovr-
žnih ladij. Ena ladija je bila zadeta.

Operacije angleških letal v noči na to-
rek je oviralo slabo vreme. Kljub temu
so izvedli angleški bombniki snovi močan
napad na ladjedelnice v Hamburgu. Po-
vzročenih je bilo več požarov in eksplozij.
Drugod v Nemčiji so ponoči angleška le-
tala napadla tovarno sintetičnega goriva v
Reichsholzu, tovarni kolodvor v Düsseldorfu,
več tovarn in letališče v Staduu.

Z vseh teh poletov pogrešajo eno an-
gleško letalo.

Evakuacija berlinskih otrok

Berlin, 23. okt. s. (Ass. Press). Do kon-
ca oktobra bo 75 posebnih vlakov odpeljalo
iz Berlina večje število otrok, ki bodo eva-
kuirani predvsem v vzhodne dele Nemčije
v svrhu zaščite pred letalskimi napadi.

Napadena ladija ob nizozemski obali

London, 23. okt. s. (Reuter). Letalsko
ministrstvo je javilo ponoči, da je včeraj
popoldne angleški bombnik tri milje od
Hooka van Holland opazil 2000-tonsko
nemško tovarno ladijo. Vrgel je nanjo sal-
vo eksplozivnih bomb. Ena izmed njih je
ladijo direktno zadela.

Vpliv vremena na letalske operacije

New York, 23. okt. j. (AR). Po poro-
čilih opazovalcev v Londonu postajajo zad-
nje dni nemški dnevni letalski napadi do-
kaj neprijetnejši, kakor so bili doslej. Zla-
sti neprijetno se običajno dejstvo, da pridejo
včasih napadi podnevi tako iznenada, da pre-
bivalstvo ne more dovolj naglo poiskati za-
klonišč.

V Londonu se že vse bolj občuti nastop
neugodnega jesenskega vremena, ki bo mo-
ralo vplivati tudi na nemško letalsko aktiv-
nost. Nebo je zmerom bolj oblačno, od čer-
sar pa imajo korist enako napadalci kakor
tudi branilci, čeprav so angleški letalski
izvedenci mnenja, da bo jesensko vreme
mnogo ugodnejše za angleško kakor pa za
nemško letalstvo. Vreme se namreč v tem
letnem času spreminja od zapada proti
vzhodu ter bo inelo angleško letalstvo za-
radi tega zmerom več možnosti izbrati si
pripravnno vreme za svoje akcije nad Nem-
čijo. V splošnem pričakujejo v Londonu,
da bo s prihodom jeseni nemška letalska
aktivnost nad Veliko Britanijo vsaj do
neke mere popustila.

Kmetijska proizvodnja v Angliji

London, 23. okt. s. (Reuter). Poljedelski
minister Hudson je izjavil v spodnji zbor-
nici, da se je kljub hudi zimi letos pro-
izvodnja kmetijskih pridelkov v Angliji
močno dvignila. To gre predvsem na račun
povečane prostornine obdelane zemlje.
Na novo je bilo v Angliji letos obde-
lanih 2 milijona arov. Poleg povečane
proizvodnje žitaric se je povečala tudi pro-
izvodnja krme za živino in število doma-
čih živali se je pomnožilo. Hudson je de-
jal, da je položaj Anglije glede preskrbe
z živili sedaj v vsakem oziru boljši nego
pred enim letom.

Prodaja živil v zakloniščih

London, 23. okt. s. (Reuter). Minister
za prehrano lord Woolton je sporočil, da
je podzvela vlada ukrepe, ki bodo prepre-
čili dviganje cen krompirja. Lord Woolton
je dalje dejal, da vlada ne misli na racio-
niranje mleka, ker je dovolj zalag mleka
v Angliji na razpolago.

Oblasti so podvezle posebne ukrepe za
prodajo hrane v javnih zakloniščih. Sedaj
je že v 360 javnih zakloniščih v Londonu

urejena prodaja živil za 120.000 oseb. V
kratkem pa bodo uredili še tudi v postajah
podzemne železnice prodajo hrane za na-
daljnjih 200.000 oseb. Na razpolago bo
predvsem čaj, juha in pecivo, vse po zelo
nizkih cenah.

Verodostojnost angleških poročil

London, 23. okt. s. (Reuter). V zgornji
zbornici je včeraj podtajnik propagandnega
ministrstva vojvoda Devonshirski pojasnje-
val delo v svojem ministrstvu.

Dejal je, da si prizadeva angleško propa-
gandno ministrstvo, da se njegova poročila
najtočnejše drže dejstev in resnice. To je
mogoče zlasti videti v poročilih o angleških
letalskih izgubah, ki vedno najatančneje
odgovarjajo dejstvom.

Neutrlni opazovalci so se ravno na po-
lagi teh poročil lahko prepričali o verodo-
stojnosti angleških informacij. Seveda pa
točno preverjenje vseh podatkov povzroča,
da nastajajo včas b v izdajanju poročil
manjše zamude. Propagandno ministrstvo
hoče vedno najprej povsem točno ugotoviti,
kaj se je zgodilo, preden dovoli objavo ve-
sti, tako da je svet potem vedno točno in-
formiran.

Potresni sunki

Občutili so jih v Rumuniji, Besarabiji, Ukrajini, Turčiji
in Afganistanu — Izjava vodje potresnega inštituta
v Moskvi

Bukarešta, 23. okt. AA (DNB). Po poro-
čilih iz raznih delov države so potres, ki
je bil včeraj okrog 8.40, v Bukarešti
močno čutili, škoda pa je naredil v Mol-
davi. V raznih krajih so bile potrpane
telefonske žice. V Buzavu in Jasyju se je
podrlo več cerkva in hiš, v Baradu gimna-
zija in poštna zgradba, v Varlaju pa pošta.
Tudi v drugih mestih je bilo več škode.
V Braji sta bila težko poškodovana dva
pristaniška delavca, ker so tovari z ne-
kega žerjawa padli na pomol. Po sporo-
čilu bukareštanske opazovalnice je trajal
potres skoraj celo uro. Prebivalstvo je
prevzela taka panika, da se je izselilo iz
velikih stanovanjskih hiš.

Ankara, 23. okt. s. (Ass. Press). Včeraj
popoldne so občutili v Smirni in okolici
močan potres. Nekatera poročila pravijo,
da je povzročena škoda velika.

Prav tako javljajo iz Afganistana, da so
tam občutili včeraj potres.

Moskva, 23. okt. s. (Tass). Včeraj dopol-
ne so čutili v Akermanu v Besarabiji,
pa tudi v Kijevu, Harkovu, Poltavu itd.
potresne sunki.

Vodja potresnega inštituta v Moskvi Ni-
kiforov je sporočil, da so seizmografi v
Moskvi zabeležili potres ob 9.39 zjutraj
moskovskega časa. Sunk je znašal 48
mikronov. Ugotovljeno je bilo, da je mo-
ral ležati epicenter nekako nad 1000 km
južnozapadno od Moskve, približno južno-
zapadno od Kišinjeva.

Nikiforov pravi, da ta potres ne pred-
stavlja ničesar nenavadnega. Karpati in
vsa Rumunija predstavljajo tako imeno-
vano zakarpatsko potresno cono. Ze 24.
junija letos so v istem območju zabele-
žili manjši potres. Prav tako je bil 29.
marca leta 1934 potres v Černovicah, ki
pa je bil močnejšega značaja.

Prošnja železniški upravi

Ljubljana, 23. oktobra.

Čim je javnost zvedela, da namerava že-
lezniška uprava z 28. t. m. ukiniti več
vlakov, je nastalo nezadovoljstvo med po-
tujčim občinstvom, zlasti med tistimi, ki
se vozijo po karloški progi. Najbolj neza-
dovoljni so tisti, ki se vozijo z vlakom, od-
hajajočim iz Ljubljane ob 8.10. S tem vlakom
se vozijo prvenstveno uradniki in dela-
vci v službo in na delo v Domžale,
Jasje, Mengeš, Dupljo in Kamnik. In prav
ta vlak hočejo ukiniti. Pritožbe se čujejo
tudi z dežele, ker se vozijo ljudje v Kam-
nik po opravkih na sodišče, sresko načel-
stvo, davkarijo itd., pa zdaj najpotrebnej-
šega vlaka ne bodo imeli.

Če bo ta vlak res ukinjen, se bodo ljudje
moralo voziti s prvim vlakom, ki odhaja
iz Ljubljane ob 6.26. Vzemimo za primer
kmeta iz Trojan, Blagovca ali Moravce, ki
bi potoval na sresko načelstvo v Kamnik.
Če bo hotel priti na prvi jutranji vlak v
Domžale, bo moral hoditi pet ur v temi,
večkrat tudi v dežju in snegu. V Kamniku
bo pa moral čakati na uradne ure in iz
Kamnika se bo lahko odpeljal šele ob pol 1.
popoldne. To so za kmeta neizmisljivi
stroški in izguba časa.

Ni nam znano, če se je pri ukinitvi vlak-
ov na kamniški progi to upoštevalo. Če
se ni, prosimo železniško upravo, naj pri
prometnem ministrstvu posreduje, da vlak,
ki odhaja iz Ljubljane ob 8.10, ne bo uki-
njen; če pa že tega ni mogoče doseči, naj
bi odhaja prvi jutranji vlak iz Ljubljane
proti Kamniku ob 7.

Živilski trg

Ljubljana, 23. oktobra

Bliza se praznik vseh svetnikov in go-
spodinje na trgu ne mislijo več le na
krompir, perutnino in druge zemeljske do-
brine; danes je bilo napredno že mnogo
jesenskega cvetja za krasitev grobov. Ne-
katere prodajalke iz Trnovca zdaj dova-
žajo na trg skoraj več cvetja kakor zve-
ljanje in sočivja. Do vseh svetih je na
še dober teden dni, zato kupčija s cvetjem
ni živahna. Vendar nekateri uporabljajo
jo pri nakupovanju cvetja zdaj splošno
uvajeno metodo, da se je treba z vsem za-
ložiti prej. Zdaj je še cvetje poceni. Čez
teden dni bo seveda dražje. Če verjamejo
ali ne, doslej na trgu še niso prodajali je-
senkega cvetja dražje kakor lani. Proda-
jalke se še ne sklicujejo, »da se je vse
podražilo« ter da se mora tudi cvetje.
To geslo se bo uveljavilo v tem primeru po-
zneje, če bo več povpraševanja po blagu.

Ker so bili prejšnji dnevi lepi, je bilo
danes napredaj tudi nekaj rob. Vendar je
jesenskih gobanov, ajdovčkov, že malo.
Začele se prevladovati sivke. Gobani men-
da še niso bili nikdar tako dragi; na težo
jih zadnje dni prodajajo, odnosno vsaj po-
nujajo po 30 din kg.

Kmetje letos ne zalagajo trga tako do-
bro s sadjem kakor prejšnja leta. Danes
je bilo malo lepših zimskih jabolk. Jabolka
so že zdaj tako draža kakor prejšnja leta
še le smodali. Tako so družovrstna jabolka
jabolka po 6 do 7 din kg. Hruška je zelo
malo, navadno prodajajo le vodenke, po-

vprečno po 4.50 do 6 din kg.

Trg je dobro založen s krompirjem v
nadrobni prodaji. Gospodinje, ki nočejo
izgubljati časa z barantanjem pri kmeti-
kah, kupujejo krompir na stojnici mestne
občine po 1.5 din kg. Kmetice prodajajo
zdaj krompir že nekoliko raje po 1.75 din
kg kakor prejšnje tedne.

Glede na ugodno vreme je bilo napredaj
mnogo premalo krompirja na debelo na
Sv. Petra nasipu; bilo ga je le okrog 10
vozov. Večina z Dolenskega Dolenici po-
nujajo tudi letos krompir nekoliko ceneje
kakor Gorenjci, čeprav tudi njihov pridelek
gostogost ne zaostaja za gorenjskim.
Kmet iz okolice Komende je davi ponujal
krompir po 2 din kg, drugi Gorenjci pa po
1.90 din. Dolenjci so prodajali krompir po
1.75 do 1.90 din. Kupcev ni bilo mnogo.

Mesčani se upajo, da se krompir vsaj ne
bo podražil, če se že ne bo pocenil ter
pričakujejo, da bo akcija mestne občine,
vplivala ugodno; mestna občina je namreč
napovedala, da bo nakupila štajerski
krompir, ki ga bo prodajala tudi na de-
belo po zmernih cenah. Zdi se, da je
bila letos boljša letina za zelje kakor
krompir, čeprav so gospenice uničile mno-
go zelja — toliko zeljnatih glav je napre-
daj ob vsakem trznem dnevu. Danes je
bilo krog 20 vozov zelja, ki so ga prodaj-
jali po 60 do 80 par kg ali po dinarju do
1.25 din glave.

Iz Kamnika

Vremenska hišica, zgrajena po načrtu
znanega zvezilsovcja g. Ivana Tomca, ki
je bil pred leti šef davkarije v Kamniku,
že nekaj mesecev, stoji prazna. Vse na-
prave v njej, to je ura, toplomer, tlako-
mer in vlagomoter so menda v popravilu.
Čudno je, da bi se vse naprave nenkrat
pokvarile. Kljub temu pa bi bile lahko
tudi že popravljene. Zelimo, da bi bile te
naprave čim prej zopet v vremenski hi-
šici, da bo tako zopet služila svojemu na-
menu.

Šolsko poslopje so pričeli graditi pre-
tekli teden. Poslopje bo precej veliko in
bo stalo ob vhodu v mesto. Zidarska dela
izvršuje gradbeno podjetje Tönnies iz
Ljubljane, ki se je menda obvezalo, da bo
stavba v surovem stanju dograjena v 70
dneh. Nekaterim se čudno zdi, zakaj rav-
no šolsko poslopje gradi omenjena firma,
v splošnem pa so vsi veseli, da se je kon-
čno že enkrat pričelo res graditi.

Cestni nadzornik Peter Borec prav
ni lepo ne postopa s podrejenimi mu ce-
stariji, ki so že itak veliki reveži. Tako je
pretekli teden med drugim kar z dežnikom
snil v vrat cestarja Miha Juhanta tako,
da mu je predri kožo na vratu pod ušes-
som. Seveda je prizadeti cestar poskrbel,
da dobi imenovani nadzornik primeren po-
uk na sodišču. Ker pa to ni bil prvi pri-
mer, bi prosili še načelnika sreskega cest-
nega odbora g. Janeza Streina, naj tudi
on s svoje strani primerno pouči tega ces-
nega nadzornika.

Novi kolodvor je v surovem stanju
dograjen. Če bodo še ostala dela delali
malu hitreje kot so zidali, bo lahko poslop-
je že v novemburu otvoren.

»Cerkveni vestnik kamniške, me-
knijske in neveljske župnije prinaša v svo-
ji zadnji številki za oktober in november
važnejše odločbe iz novega zakonika ljub-

ljanske škofije. Ena izmed njih se glasi:
»Med katoliška društva se po zakoniku
prištevajo: Vincencijeve konference, Pro-
svetna društva, Zveza fantovskih odsekov
in Zveza dekliških krožkov.« Na drugi
strani pod »Razno« pa ima notico sledeče
vsebine: »Priporočil za razne službe ali
podpore ne morejo pričakovati od nas
oni, katerih pobilje ne poznamo, kar je
pač samo po sebi umevno. Najlaže pa pri-
de duhovnik v stik z verniki v cerkvenih
in katoliških organizacijah. Torej bo mo-
gode dajati duhovniku zanesljiva priporo-
čila le dobri in aglinim članom teh or-
ganizacij. Katere so tiste organizacije je
razvidno iz določb ljubljanske sinode, ki
jih objavljamo na prvi strani tega vestni-
ka.« — Ugotavljamo samo, da je v Kam-
niku malo katoličev in veliko brezpo-
seelnih. — Isti »Vestnik« poroča tudi, da
sta zopet dva izstopila iz rimokatoliške
cerkve in da dobi 500 din nagrade tisti,
ki pove, kdo je razbil šipe in svetilke pri
žalski cerkvi.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 23. oktobra: Klotilda
DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Zelela sem si otroka
Kino Sloga: As Drumond II. del
Kino Union: Njih 7 in ona
Kino Moste: Pariške noči (Vera Korene)
Razstava Kluba neodvisnih v Jakopiče-
vem paviljonu

Ljudska univerza in Prirodoslovno dru-
štvo: predavanje univ. prof. dr. Metoda Do-
lena: »Naša narodna pesem in pravna zgo-
dovina« ob 20. v mali Filharmonični dvor-
ani

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9,
Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer,
Sv. Petra cesta 78.

Opod sita

Nekega ljubljanskega podjetnika se mo-
ramo spomniti. Mož se ni umrl in tudi na
smrt se ne misli. Spomniti se ga pa moramo
zato, ker je zelo podjeten in mu gre delo
imenitno od rok, odkar prihajajo njemu na-
klonjene sapice. Pa še zato se ga moramo
spomniti, ker ima zlato srce. Taka srca so v
teh težkih časih tem bolj potrebna.

Za stavbinske delavce so uradno določe-
ne najnižje mezd. Delavci v službi pri pro-
jektu zlatega srca so bili prepričani, da
jim bo tudi primanjeno k skromnemu za-
sluzku, kolikor jim gre po postavi, pa so se
zmotili. Gospodar se je kar lepo napravil
neumnega in noče o zvišanju mezd svojim
delavcem ničesar vedeti. Seveda, zavijati
oč in delati se dobroga je mnogo lažje,
kakor pa dajati z dobrimi deli drugim do-
ber zgle. Sploh pa tu ne gre za nobeno
dobro delo, temveč za krvavo zasluženo
mezde.

Če bo kaj zaleglo, da smo se spomnili te-
ga po zaslužku in ugledu zelo hrepenečega
moža, nas bo veselilo, če ne ga bomo pa
podrezali še z ostrejšo stamico, da bo konč-
no le prilezel iz luknjice, kjer zna tako mi-
lo čitniki o krščanski plemenitosti.

Danes premiera duhovite francoske salonske komedije

Njih 7 in ona

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

7 snubcev se poteguje za roko bogate grofice. Ta jih stavlja po vrsti na preizkušnjo, ki se vedno komično konča. V glavnih vlogah: Vera Korene, Fernand Gravey, R. Duchesne in drugi.

KINO UNION, tel. 22-31

AS DRUMOND, II. del

KINO SLOGA — tel. 27-30
Danes ob 16., 19. in 21. uri.

Film letalnih pustolovčin, močno napete vsebine in junaških podvigov.

DNEVNE VESTI

— S kakšnim orožjem se bore. »Slovenski dom« ima neke na Gorenjskem lažni-vega Ključka v osebi agitatorja, ki troši okoli bedasto izmišljotino, da bo »Sloven-ski Narod« kmalu propadel, ker nima pa-pirja. Verjamemo, da bi bilo gospodom iz Kopitarjeve ulice to po volji, pa se jim vroča želja ne bo izpolnila. Papirja bi jim lahko še posodili, če bi ga potrebovali, pa ga porabi mnogo manj kakor mi in če bi ga nam res primanjkovalo, bi ga ne-mara lahko dobili pri njih. Značilno pa je, s kakšnim orožjem se ti gospodje bore proti nam. Vse drugo orožje jim je nam-reč že davno odpovedalo.

— Ustanovitve zveze gospodarskih sindi-katov? »Jugoslovenski Kurir« poroča, da se proučuje na merodajnih mestih vprašanje ustanovitve sindikatov v našem go-spodarstvu. Ni izključeno, da bo sindika-lizirano vse naše gospodarstvo. Gospodar-stvo naj bi se organiziralo potom treh poslovnih sindikatov — sindikata Industri-je, trgovine in obrti. Kot vez med vsemi gospodarskimi panogami bi se pa ustano-vila Zveza sindikatov. V tem primeru bi bile dosedanje gospodarske organizacije kakor so Zbornice za trgovino obrt in in-dustrijo in Centrala industrijskih korp-oracij likvidirane ali pa bi opravljale samo administrativne posle.

— Podražitev premoga iz domačih rud-nikov. Generalna direkcija državnih že-leznice je končno pristala na zvišanje cen premoga iz domačih rudnikov. Njen sklep je odobrili tudi prometni minister in zdaj je potrebna samo še formalna odobritev ministrskega sveta. Premog, ki ga dobav-ljajo domači rudniki železnicam, se bo po-dražil za 16 do 18 odst.

— Uvoz blaga iz Amerike. Madžarski list »Pester Lloyd« poroča, da bo kmalu obnovljen trgovinski promet med Jugos-lavijo in prekomorskimi državami. Pa-rika »Carmen« in »Bosiljka« in morda še kateri odpeljejo v novembru iz New York-a v Jugoslavijo cink, gume in tekstilne sirovine.

ske mehanice, ker v nasprotnem primeru avtomatski ne bodo več mogli voziti.

— Nezaposlenost v naši državi. Po po-datkih Osrednje uprave za posredovanje dela je v septembru iskalo zaposlitve pri vseh javnih borzah dela 77.077 moških in 9.424 žensk skupaj 86.501. Delo je bilo na razpolago 1933 moškim in 1089 ženskam. Podpora je dobilo 11.082 nezaposlenih in sicer 2.466.704.25 din. 1. oktobra je bilo pri vseh javnih borzah dela prijavljenih 18.259 nezaposlenih in sicer 12.614 moških in 5645 žensk.

— Nove odločbe o rangu šol in tečajev. Pomočnik prosvetnega ministra je izdal več novih odločb o rangu raznih šol in tečajev. Med drugimi o 3-letni ženski obrtni šoli pri Srednji tehnični šoli v Ljubljani, ki odgovarja izobrazbi nepopolne srednje šole in daje šolsko kvalifikacijo za urad-nika po § 45. t. l. uradniškega zakona. O-dkier ostanejo osebe s to izobrazbo v svoji stroki. 8 razredna osnovna šola s sloven-skim učnim jezikom v Trstu, končana do 31. oktobra 1924 odgovarja iz-obrazbi nepopolne srednje šole in daje šolsko kvalifikacijo za uradnika po § 45. točka 1. urad. zakona.

— Zrebanje loterije Sokola Ljubljana-Siska bo neprekidno 28. decembra 1940. Cena srečki je 5 din. Posegajte po sreč-kah, ki jih dobite pri naših prodajalcih.

— Podatki o prometu na naših železni-cah. Zadnja leta izkazuje zagrebška že-lezniška direkcija med vsemi drugimi direkcijami v državi največji promet po številu netto-tonskih kilometrih (netto-tonski kilometer je tona blaga, prevože-nega km daleč); lani je bila zagrebška di-rekcija v tem pogledu na prvem mestu, saj je znašal njen promet 28,6% vsega prome-ta. Na ljubljansko direkcijo je odločilo 17% prometa. Potniških kilometrov je pa bilo prevoženih na področju zagrebške di-rekcije 74,8 milijona ali 24,6% celotnega prometa, na področju direkcije Beograd-sever pa 828.57 mil. km ali 26,1% in na

18 dobrih zidarjev

sprejemem za Blejsko Dobravo dne 30. in 31. oktobra t. l. Plača 8.— do 10.— din na uro, vožnja po železnici se povrne. Zglasti se je pri vodstvu podjetja inž. Jos. Dedek pri hidrocentrali v Vintgarju.

— Iz odvetniške službe. Advokat iz Ljubljane dr. Marijan B. ecelj se je 15. t. m. preselil s svojo pisarno v Kranj. Advokat v Celju dr. Gvidon Serbec je 10. t. m. umrl. Za zakonskega prevzemnika pokojnikove pisarne je imenovan dr. Juro Hrašovec advokat v Celju za Kresinjo 6.

— Letošnja produkcija naših pivovarn. Po podatkih Centralne industrijskih kor-poracij je bilo v prvem letošnjem polletju prodano okrog četrtil milijona hektolitrov piva ali približno 30.000 hl več kakor lani. Produkcija naših pivovarn je bila le-tos že skoraj tako velika, kakor pred sve-tovnjo gospodarsko krizo. Večjo porabo pi-va pripisujejo povečanju kupne moči kmet-ov.

— Podražitev žganja. Lani je bila izred-no bogata letina sliv in ljudje so naku-hali mnogo slivovke, pa tudi drugega sadja je bilo toliko, da so ga lahko kmetje pre-cej prekuhali v žganje. Zato je bilo žganje zelo poceni. Letos, ko je bila sadna letina izredno slaba, se je pa žganje tako po-dražilo, da ga po nekaterih krajih sploh ni več mogoče dobiti, ker ga ljudje nočejo prodajati, če ga še kaj imajo. Ponokod se je podražilo žganje že za 400 odst. Kdor je torej lani nakupil večje zaloge žganja, bo lahko letos imenitno zaslužil. Sicer pa ni nobena nesreča, če se je žganje podražilo, bo vsaj manj pijančevanja, pretepev in pobojev.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 85, z dne 23. t. m. objavlja uredbu o do-polnitvi uredb o pomožni vojski države obrambe, dopolnitve navedbe št. 4. o omejitvi prometa s motornimi vozili, pravi-nik o nadzoru nad odtocnimi vodami na-seljen in industrijskih in obrtnih podjetij, pravilnik o sprejemanju in strokovnem izobraževanju uradnih pripravnikov pošto-telegrafsko-telefonske stroke, od-ločbo o maksimiranju cen spirita; konven-cijo o prisilnem in obveznem delu — rati-fikacija Švice; konvencijo o pravicah zdru-ževanja in koaliranja poljedelskih delav-cov — ratifikacija Švice in spremembe v stavežu državnih in banovinskih služben-cov na območju dravske banovine.

— Jelačev spomenik v Zagrebu bo pre-meščen? Zagrebški listi poročajo, da je za-čet kamniti podstavek Jelačevega spo-menika razpadati. Podstavek je namreč izdelan iz moslavinke kamna, ki se krusi. Treba bo ves podstavek izmenjati. V zvezi s tem se govori, da bo Jelačev spomenik premeščen na prikladnejši kraj.

— O naših kiparjih Kalinu, Pirmatu in Putrihu, ki so v septembru razstavili svo-ja dela v Zagrebu, pridružuje današnje zagrebške »Novosti« obširen članek, v ka-terem predstavljajo hrvatski javnosti te tri naše mlade umetnike.

— Razširjenje zagrebške telefonske cen-trale. Zagrebška telefonska centrala je tako preobremenjena, da ima na razpolago samo okrog 500 prostih števil, pošto ravnateljstvo ima pa okrog 1000 prošelj za telefon. Zato bodo telefonsko centralo razširili. V ta namen je že odobren kredit 7.500.000 din.

— Lastniki taksi-jev v predsedstvu vla-de. Odposlanstvo Združenja lastnikov avto-taksi-jev s predsednikom Vojislavom Do-dićem se je zgledno včeraj v predsedstvu ministrskega sveta in izročilo resolucijo, v kateri zahteva, naj se nemudoma izda nova naredba o povečanju količine bencin-

področju ljubljanske 432.97 mil. km ali 15,6%.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, nagnjenje k pa-davinam. Včeraj je deževal na Visu. Naj-višja temperatura je znašala v Kumbor-u 22, v Splitu 21, v Beogradu 19, v Dubrov-niku in Zagrebu 18, v Sarajevu in na Rabu 17, v Ljubljani 16,4, na Visu 15, v Mari-boru 9. Davi je kazal barometer v Ljub-ljani 756,3, temperatura je znašala 9,2.

— Pet ljudi v skupni starosti 433 let. Včeraj je umrlo v Zagrebu pet ljudi. Štiri ženske in en moški, ki so bili stari skupaj 433 let. Veronika Bublik je bila stara 88 let, Ana Sladović 84, Rozalija Drenski 86, Franjo Pisić 79, Marija Ruvarac pa 96 let.

Iz Ljubljane

—lj Nove cene za brivsko frizersko stro-ko. Na prošnjo združenja brivcev, frizer-jev in kozmetikov v Ljubljani obveščamo cenj. občinstvo, da se je na širšem član-skem sestanku dne 21. X. 1940 soglasno sklenilo malenkostno povišati minimalni cenik iz leta 1935, to pa zaradi stalno na-raščajoče dragine ter uradnega zvišanja minimalnih mezd pomožnemu osebju. Zvi-šanje stopi v veljavo 1. XI. 1940. ter se občinstvo vljudno naproša, da brez prigo-varjanja pripozna ta malenkostni povišek. Istočasno se je sklenilo, da bodo brivsko frizerski lokali v območju policijskega ra-jona Ljubljana ob sobotah odprti samo do 20. (ne več do 21.) to pa zaradi tega, da se ustrezno pomožnemu osebju kakor tudi, da se zmanjšajo režijski stroški za ku-rjavo in razsvetljavo. Ta sklep stopa isto-tako v veljavo s 1. XI., kar naj cenj. ob-činstvo izvoli blagohotno upoštevati. 430—n

—lj Klavirski koncert. V zadnjih letih so koncertirali v Ljubljani izmed svetov-nih pianistov naslednji Rusi: Borovski, Orlov in Magalov. Vsi so veliki umetniki, ki uživajo svetovni sloves. Najmlajši med njimi je Nikita Magalov, in mirno lahko trdimo, da je bodočnost njegova. Zato opozarjamo na njegov koncert, ki bo v po-nedeljek 28. t. m. v veliki Filharmonični dvorani.

—lj Bojevitim stražarjem, tistim, ki se jim o pravem viharju niti ne sanja, pa vendar v njem pod častnim vodstvom ju-naških stražarjov, bodi povedano, da ima vsaka palica dva konca. Naj nikar ne mi-slijo, da ne bo nikoli konec časov, ko so bile mogoče v Ljubljani afe, kakor je bila tista s »Golemom«. Če bodo preveč opletali s svojimi pločevinastimi meči in predolgimi jeziki, se jim utegne pripetiti, da se bo oboje temeljito skrhalo. Za sedaj naj to zadostuje.

—lj NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO —lj Vpisovanje v tečaj o nezi in prebra-ni dojenčka se bo vršilo v Higiji. Zavodu, oddelku za zdravstv. zašč. mater, dojenč-kov in otrok (Dečji dom kraljice Marije) vsak delavnik dopoldne tudi telefonsko na-štev. 44-71. Vršila se bosta dva tečaja in sicer: a) popoldanski ob ponedeljkih in sredo od 1/5. do 6. popoldne; pričetek tega tečaja bo dne 18. novembra 1940 ob 5. uri; b) večerni ob torkih in četrtkih od 8 do 9.30 ure zvečer; pričetek tega te-čaja bo 19. novembra ob 8. Vsa tečaja traja 12 ur in je brezplačen.

—lj Presejli se je iz Franciskanske ulice v Tavčarjevo ulico, nasproti Preloga, urar Fr. Bazelj. Ure, zlatina, strokovna popra-vila ur.

Iz Kranja

— Otvoritev predstava gledališkega odra Nar. čitalnice bo dr. 20.30 uri v gledališki dvorani. Naslov predstave je »Vozel«, ki je prav dobra šalozra znanega srbskega pisatelja Petra Petrovića. Cene prostora so običajne. Predstava se bo ponovila v nedeljo 27. t. m. ob 16. uri. Obisk toplo priporočamo.

— Identiteta poveljenega neznanca ugo-tovljena. O ponesrečenem neznanu, ki ga je v nedeljo jutraj povozil tovorni vlak smo že poročali. Tekom včerajšnjega dne so ponesrečeni domači iz časopisa do-znali za nesrečo in naznanili oblastem, da se ponesrečenec piše Cuderman Viktor, to-varniški delavec, ki je izvršil dejanje v duševni zmedenosti, ker je zadnje čase kazal očitne znake omračenosti. Pokojni-se je udeleževal v prosvetnih organizaci-jah in ga bodo pokopali na kranj. pokopališču.

— Robnike na dovoze v hiše so pričeli že preurejati. Stari robniki so bili vsled prevelikih zaključnih ukripijenih kamnov jako nepraktični, zlasti je bilo to neugod-no na ožjih pločnikih. Sedaj zdelo, da bodo odstranili tudi ta nedostatek.

— Primorski pevci iz Kranja bodo na-stopili v nedeljo 27. t. m. ob 20. uri v So-kolskem domu v Strazhcu. Spored vsega 20 narodnih in umetnih pesmi naših slika-dateljev. Moški zbor prim. pevstva zbora razpolagajo z izredno dobrimi glasovi in bo gotovo ponovno navdušil ljubitelje naše pesni.

Izpred celjskega sodišča

Celje, 22. oktobra.

Pred tričlanskim senatom okrožnega so-dišča v Celju so bile danes razprave za-rad odprave telesnega plodu, uboja, vroma in zločinstva po zakonu o zaščiti države.

MAZACKA JE POVZROČILA SMRT MLADE ŽENE

Okrožno sodišče v Celju je 10. septem-bra obsodilo 35letno delavko Amalijo Bar-bejevo iz Retje pri Trbovljah zaradi odprave telesnega plodu na 5 mesecev strogega zaporu pogojno za dobo 4 let. Ta kazen pa Barbejevo ni izmordila. Že drugi dan po obsodbi je odpravila plod mladi materi Julijani Zoharjevi v Retju pri Trbovljah. Zoharjeva je zaradi posledic umet-no povzročene splate in zastrupitve 22. septembra umrla. Mož Zoharjeve ni mogel prebiti smrti svoje žene in si je v obupu vzel življenje.

Amalija Barbejeva je bila obsojena na 3 leta robi je in izgubo častnih držav-ljanskih pravic za dobo 3 let. Zaradi te obsodbe je postala tudi 10. septembra iz-rečena pogojna kazen 5 mesecev strogega zaporu nepogojna.

V GOSTILNI GA JE ZAKLAL

Dne 15. septembra zvečer se je 35letni posestnik Miha Rajterič iz Brezovice pri Bizelskem v gostilni Ide Kovarčeve v Spodnji Sušici pri Bizelskem sprl z Mi-ho Soklerjem, ki je bil zaradi telesne poškodbe že štirikrat kaznovan. Sokler je v prepiru udaril Rajteriča z roko po obrazu tako, da se je Rajterič vili kri iz nosa. Gostilničarka je nato potisnila Rajteriča v vozo. Tam je Rajterič pograbil nož in se del za mizo. Ko je Sokler s svojo ženo po-ure pozneje odhajal iz gostilne, ga je Raj-terič napadel in ga zabodel z nožem dva-krat v levo stran prsi, pri čemer mu je pretrzel srčnik in aorto. Sokler se je zgrudil in je v nekaj minutah izdihnil. Rajterič se je zagovarjal s silobranom, o katerem pa se sodišče ni moglo prepričati. Miha Rajterič je bil obsojen na 2 leti robi je in izgubo častnih pravic za dobo 2 let.

VLOMILEC, KI BI RAD V SAMOSTAN V noči na 10. julija je 25letni, v Hrast-nik pristojni Miha Salobir, krojaški po-močanik brez stalnega bivališča, vlomil v sobo Friderika Severja iz Gradca v zdra-vilišču Hrvatskem stanu v Rimskih Toplicah in ukradel velik kovčeg z obleko in perliom v vrednosti 13.297 din. Ko je Salo-bir 11. julija jutraj korakal po cesti med Laškim in Šmarjeto, so ga zalotili orožniki in aretirali. Pri njem so našli del ukrade-nih predmetov. Salobirja so orožniki začasno, zvezanega na rokah in nogah, za-kljeni v klet pod železniško postajo v Rim-skih Toplicah. 13. julija jutraj pa je pre-trgal verige in okove in pobežnil. Napol-sled so ga orožniki s Ponikve 14. septem-bra ujeli.

Pri razpravi je Salobir prosil sodnike za milost in izjavil, da hoče iti v samostan v Pletjerju. Ta izjava je seveda vzbudila mnogo veselosti. Namesto v Pletjerje pa pojde Salobir sedaj v Maribor, ker ga je sodišče zaradi vroma obsodilo na 1 leto in 8 mesecev robi je in izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 2 let.

ZLOČIN PROTI DRŽAVI

Zaradi zločinstva po čl. 3. zakona o za-ščiti države se je zagovarjal 28letni, v Go-rici rojeni čevljarški pomočnik Samuel Gorjup iz Celja. Obsojen je bil na 10 mesecev strogega zaporu.

Slovenci v Ameriki

V Wilkes Barre se je pri delu smrtno ponesrečil L. Pipan, star 58 let, doma iz Cepeldola (?) pri Liti. Delal je v pivovar-ni okrog 36 let. 20. avgusta je šel veselo na delo. Po lestvi je stopil pogledat kako vre pivo v kodi, pa mu je spodrslilo in padel je na cementna tla. Odpeljali so ga v bolnico, kjer je zdravnik ugotovil, da ima razbito lobanjo in zlomljen križ. Štiri dni se je bori s smrtjo, potem je pa iz-dihnil. Zapušta ženo in štiri otroke v sta-rem kraju pa brata in dve sestri.

V Milwaukee sta praznovala srebrno po-roko Jakob Korošec in njegova žena, ki imata med Slovenci v tem kraju mnogo znancev in prijateljev.

V Nilesu je zadelo Franca Bana težka nesreča. Pogoril mu je hlev, dve garaži in mala usnjarna, v kateri je izdeloval usnje za konjske komate in podplate. Z malenkostno zavarovalnino še daleč ne bo mogel kriti velike škode. V Chandleru blizu Ely je umrl Josipu Pucelj edini sin Jože star 27 let. — V drž-avi Missouru je umrl Valentin Dobnikar, pomočnik Lukev Tinec, doma iz Podu-tika pri Ljubljani. V Clevelandu so umrli Ivanka Klemenčič roj. Brodčič doma iz Stavce vasi pri Zuzemberku, Marta Seku-lič roj. Remič doma iz vasi Jurkova na Hrvatskem, Anton Solomon, star 54 let, doma iz vasi Hunte fara Boštani na Do-lenjskem, Franc Okličič, star 74 let, doma iz vasi Gornja Prekopa, fara Kostanjevica in Marija Leben, doma iz Hrušice pri Ljubljani, V. Sheboyganu sta umrli Josip Benčič, star 66 let, doma iz vasi Benčič na Primorskem in Anton Podgorac, star 62 let. V Jolietu je umrla Katarina Južnič roj. Stukel, stara 65 let, doma iz Petrove vasi pri Črnomlju in Janez Bavar, doma iz Sečega sela pri Vinici, V. Temmereru je umrl Franc Rosenstajn, star 63 let, doma iz Rečice v Savinjski dolini, V. Boughtonu je umrl Franc Stričelj, star 56 let, do-ma iz Leskova na Dolenjskem, V. Calo-mettu je umrl Franc Kovarčič, star 66 let, doma iz Novega mesta.

Samomor in nenadna smrt

Celje, 23. oktobra
Davi so našli na Ložnici pri Celju 40let-njo gostilničarko Matildo Pocačto, ki je imela v najemu gostilno »Pri lovcu« mrtvo v spalnici in sicer poleg postelje. Pocačto-va je snoči v spalnico prinesla ogelje in ga zažgala ter legla v posteljo. Strupeni plini so jo zadušili. Bila je ločena in vse kaže, da si je končala življenje zaradi razvranih družinskih razmer. Njeno truplo so prenesli v mrtvašnico na bolniško pokopališče. V sobi za reveže v hotelu Zvezda v Go-sposki ulici v Celju so našli snoči mrtvega slepca, ki se je preživel samo s igranjem na harmoniko in petjem. Slepca, ki je bil znan pod imenom Karl, so prepeljali v mrtvašnico na bolniško pokopališče. Reve-ža je ponoči zadela kap.

Z Ježice

— Sokolsko gledališče. V nedeljo so igrali sokolskega društva po daljšem pre-sledku, ki je pač posledica današnje dobe uprizorili komedijo »Teta v planinah«. Ko-medijo je spisal in režiral br. Ciril Ra-movž in je privabila polno dvorano gledal-cov. Kljub temu, da so sodelovali samo mladi igralci, je igra izborna uspela ter jo bodo igralci na splošno željo občinstva po-novili v nedeljo 27. t. m. popoldne ob 15. Zdravol

Radioprogram

Četrtek, 24. oktobra:
7: Jutrnji pozdrav. — 7:05: Napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz operet (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Harmoniko igra g. Rudolf Pilih. — 14: Poročila. — 14: Za veselo ljudi (radijski orkester). — 18:40: Slovensčina za Slo-vence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Na-povedi. — 19:15: Nacionalna ura. — 19:50: Deset minut zabave. — 20: Do-mač kvartet. — 20:45: Reprodukcijski kon-cert simfonične glasbe (orkester Češke fil-harmonije, dirigent Václav Talich). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Vsakemu ne-kaj (radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Borzna poročila

Curih, 23. oktobra, Beograd 10.—, Pariz 9.95, London 17.15, New York 431.50.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

ZA VSAKO PRILIKO najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri P. PRŠKER Sv. Petra cesta 14

Postažite se malih oglasov

»Slov. Narod«

ki so najcenejši!

TAPETNIŠTVO

Habjan, Igriška ul. 10, vam napravi ali popravi staro naj-ceneje.

2434

PEVORSTNO CEPLJENO TRSJE

divjake korenjake, na raznih podlagah, nudi žiher Franjo, žamušani, Sv. Marjeta, Mo-skancji. Zantevate cenik!

2333

MREŽE ZA POSTELJE

lobite najceneje v Komenskega ulici 34. — Zaloga posteljnih žičnih vložkov.

2435

50 PAR ENTLANJE

asuriranje, vezanje zaves, pe-rija, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. Javljajna, Gosposvetska c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L.

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

OTROSKA POSTELJICA

naprodaj v Zalokarjevi ul. 14.

2436

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM KOZOLEO

v dobrem stanju. Anton Ribič, trgovec, Dečna sela, p. Bre-žica.

2423

KUPUJEM IN PRODAJAM

abljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje.

K. L. A. V. Z. E. R.

Vošnjakova 4.

2437

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TRI ČEVLJARSKE

POMOČNIKE

sprejme takoj Klavžer, Vošnjak-ova 4.

2439

SLUŽKINJO

pridno, dobro žensko potrebu-jem za 1. november. Plača din 300 mesečno. Milka Jovanović, Zajčar.

2424

SIVILJO

za staro perilo na dom sprej-mem. Klavžer, Vošnjakova 4.

2438

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

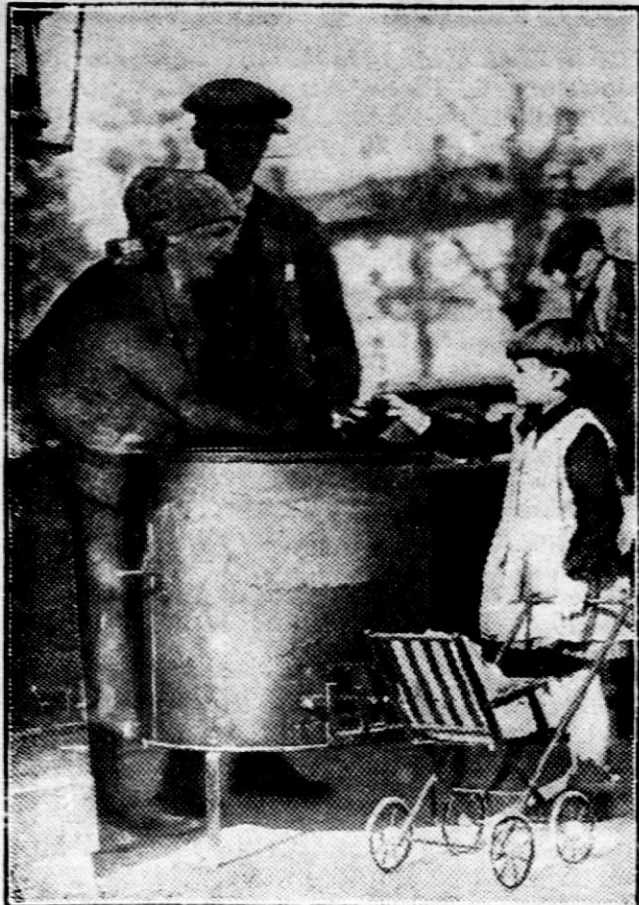
KNAPLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN

PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Že 45 let peče kostanj

Kako je pri nas s to čudno „obrtjo“, pečenjem kostanja na ulicah — 80 letna kostanjarka pripoveduje

Ljubljana, 23. oktobra

Ali res ne opazite, da ima Ljubljana toliko posebnih čarov? Če v isti sapi govorimo o kolibah, barakah, stojnicah ali kakorkoli bi naši rahločutni esteti imenovali »pekarnice« naših kostanjev na ulicah in trgih, naj nas ne obdoliže bogokletstvo. Ljubljana je v resnici mesto estov in ba je je treba samo temu pripisovati, da je pri nas arhitektura zelo popularna umetnost ter da delajo celo načrte za kioske najslavnejši arhitekti. Zato se tudi naši za lepoto vedno vneti meščani zelo neradi ozirajo po kostanjevskih stojnicah, kajti za nje niso delali načrtov niti manj slavni arhitekti. Toda prav zaradi tega je v teh stojnicah toliko nepriljubljenega čara, nekaj tako priručnega, kar je v resnici slovensko in ni niti v devetdesetdesetem kolenu v sorodstvu s pravo ali kakšno drugačno klasično umetnostjo.

LJUBLJANSKIH SPECIALITET
CEDALJE MANJ

V preljubih »starih« časih, to se pravi pred leti, so v Ljubljani prodajali po ulicah še več ali manj pristne kranjske klobase. Kako prijetno, ljubezno je duhtela domačnost v obliki vonjav klobas po naših ulicah — saj se človek ne sme spomniti! Ko so meščani v poznih urah legale depresije na srce in želodec, je bilo takoj pri rokah zdravilo — kranjska klobasa, nadevana s česnom in vsemi domačimi vitamini. Nenadno pa je napravila gospe Higiena — morda se piše tudi kako drugače — ekskurzijo po naših idiličnih ulicah ter kratkoma zadavila slavno tradicijo potujočih okrepčevalnic. Kranjskih klobas sicer zaradi tega ni bilo konec in zatrete tudi niso bile številne stojnice po mestu, tako značilne za Ljubljano, kjer ti radi postrežejo tudi s klobasami. Vendar Ljubljana izgublja čedalje bolj svoje čare, kakor tista ženska, ki se preveč pomlaja. Podobna usoda je zadela sladoledarje, ki poleti prevažajo svoje vozičke samo še tu in tam na periferiji. Ostale so pa kostanjevske kolibe. Kakor da nam hočejo kostanjevski sami nadomestiti, kar smo v letih napredka izgubili, so zavzeli vse postojanke, kjer lahko ljudi opozarjajo na svoje blago.

KOSTANJ PRI NAS SLAŠČICA

Kostanj velja v Ljubljani za takšno slaščico kakor pri Kitajcih lastavčije gnezdo. Samo s tem si lahko dovolj pojasnimo, zakaj je nabiranje kostanja v rožniških gozdovih in na Golovcu splošno razširjen sport. Še preden začno odpadati prve jezičce, se ljudje že zbirajo v gozdovih, klestijo po drevedu, ga tresejo, plezajo nanj ter s posebno vnemo brskajo med listjem. Ne smeš se čuditi, če iščejo kostanj tudi pod smrekami in drugim drevjem, ki sicer ni posebno podobno kostanjevim drevesom. Samo kostanj se jim zdaj največja slaščica, ne gobe in tudi ne borovnice. Spomladi, ko so naši gozdovi polni borovnic, je tam mnogo manj ljudi. Še mnogo manj je go-barjev. Kostanj pa nabirajo vsi — ne le otroci in ne te revnejši ljudje. Gospoda se obleče v sportno obleko in se oboroži s palicami, cekarji, nahrbtniki, jerbasi ali vrečami. Ko posije popoldne sonce, ožive gozdovi, kakor da se je najmanj pol mesta preselilo tja. Lov za kostanjem je pri nas posebne vrste mrzlica, silno nalezljiva; nihče ni imun. Če bi v naših gozdovih rasla kava, bi se ljudje ne gnali bolj za njo kakor za kostanjem.

kor se za piškavim kostanjem. Mimogrede rečeno: v naših gozdovih kostanj ni mnogo podobno pravemu kostanju. Vendar velja za slaščico brez primere, seveda, če si ga nabereš sam.

Ze zato veljajo kostanjevski na naših ulicah za krajeno posebnost, čeprav tudi v drugih mestih pečejo na prostem kostanj. Ne moremo verjeti, da bi se znal kdo drugi tako sladkati s kostanjem kakor Ljubljanci.

LETOS JE TUDI KOSTANJA MANJ

Letos je vsega manj in morda bi komu ne bilo prav, če bi samo kostanj bolje obrodil. Kmetice, ki dovažajo kostanj iz Zavarja, tožijo, da ga je bilo letos zelo malo. Prav tako je kostanj slabo obrodil na Štajerskem. Samo po sebi je razumljivo, da je letos tudi maroni dražji. Goriški kostanj pa poznamo že predvsem po imenu. Zdjaj ga več nihče ne peče na ulicah, branjevi so pa tudi slabo založeni z njim, ker je predrag za večino naših gospodinj. Ne moremo reči, daje kaj slabše obrodil kostanj v ljubljanskih gozdovih, toda domačega kostanja pride malo na trg, ker se nabirali sami sladkajo z njim. Kostanjevski ga nočejo kupovati, ker ni za pečenje in bi izgubili vse odjemalce, če bi skušali prodajati tako slabo blago.

SUSMARJI IN STROKOVNJAKI

Kostanjevstvo pečenje kostanja ne spada med protokolirane obrti in nikjer ni predpisano, kako dolgo se mora kostanjar učiti, da je zrel za mojstrski izpit. Da so pa med kostanjevski vedar strokovnjaki in sušmarji, naši meščani dobro vedo. Pri nekaterih kostanjevskih dobiš lepo nasmejan pečen kostanj, ki se oluči sam od sebe kakor jajčna lupina od piščanca. Zlatourmen je, prijetno diši in sladkega okusa — delikatesa nad delikatesami! Včasih pa tudi dobiš kostanj, ki ga ne moreš olučiti, ker je bodisi napel surov ali pa sežgan ter ima okus po živalskem oglju. Takšen kostanj je baje sicer zdravilo, a delikatesa vsekakor ni. V vseh poklicih je pač tako, da si strokovnjak in sušmar delita kruh — seveda ne vedno po svojih zaslugah — in med kostanjevski ne more biti drugače. Ko kostanjevski prosi, naj bi mu dovolili odpri »obrat«,

prošnji ni treba priložiti spričevala o usposobljenosti in ne vzorca pečenega kostanja. Prošnje naslavljajo na mestni socialni urad in ne morda na obrtni oddelek. Na socialnem uradu presoja, kdo je dovolj reven za to, da bi pekel Ljubljancem kostanj. Kandidatov je vedno raje preveč kakor premalo in nekateri bi radi — spekli drug drugega, tako si zavidajo »dobre prostore«. Zato je težko govoriti o kakšni vzajemnosti med njimi, čeprav so vsi revni in čeravno drug drugega dolže, da »niso tako potrebni kakor jaz«.

45 LET ZE PEČE KOSTANJ

Če se boste hoteli posladkati z dobro pečenim kostanjem, boste morali poiskati med številnimi našimi kostanjevski 80letno mamico, ki že 45 let peče kostanj. Pokazala vam bo svoje sajaste, ožgane roke in dejala:

— Le pogledite! Vsek ne zna peči kostanja. Ze 45 let ga pečem in vem, kako ga je treba pobožati. Zdjaj me že dolgo več ni ne peče v roke. Slabo je, slabo, gospod. Letos je kostanj dražji, oglje po 2 din, trske po dinarju. Pa od prostora je treba plačati vsak dan po 2 din. Zakaj mi niso dali boljsega prostora? Ko pa nimam protekcije! Moram se delati, moram! 80 let sem stara in pred 6 leti mi je umrl mož. Zdjaj na zimo bosta hčerki zopet večkrat brez zaslužka. Saj jaz ne potrebujem več toliko. Štrukelj pojem in kozarec vina spijem, pa imam dovolj za ves dan. Če nimam sinov? Imam dva, pa saj poznate tisti pregovor: da mati laže prehrani 8 otrok kakor 8 otrok eno samo mater. Še za »virkelčke« mi nikdar ne da. Tako je, stancovanje je treba plačati in ker daleč stanujem, se moram tudi vzeti s tramvajem. Danes sem vstala že ob 5, in ob pol sedmih sem bila tu. Zvečer prodajam do 8. pozneje pa tako več nihče ne pride. Včasih sva pekla z možem kostanj vso zimo do velike noči, zdaj pa me pozimi že preveč zebe. Še mesec dni bom pekla, ne morem več. Pogledite, gospod. Takšen mora biti, smejeti se mora. Smejati. Tako čez hrbet ga je treba prerezati. pa peč mora biti dobro segreta.

Kostanj se je smejal, obraz starke pa je bil barve slabo pečenega kostanja. Pa globoko vrtirni očmi je poglasilo že mnoge življenja. — Ali boste kaj kosili? jo je vprašala hči. — Na, 2 din, prinesi mi juho! je odgovorila.

Za izobrazbo kmečkega ljudstva

Učiteljski strokovno kmetijski tečaj v Mariboru se bliža koncu

Maribor, 23. oktobra

Še vedno tvorijo pretežno večino našega naroda kmečke množice, ki predstavljajo tako granitno jedro naše narodne skupnosti. Ko prehajamo iz romantično duhovnega pojmovanja narodnosti preteklih dob v novo pojmovanje narodnosti in narodne zavesti, ki mora biti zasidrana v prebujenih streljenjih najširših množic naše narodne skupnosti, nam ni in ne more biti vseeno, kako žive te ljudske množice.

Dosedaj je bil kmečki stan zastavljen po svoji splošni in strokovni izobrazbi, zato se ne smemo čuditi njegovi gospodarski zaostalosti in nerentabilnosti treh četrtin vseh naših kmečkih gospodarskih oborov.

Po zaslugi ljudskošolskega učiteljstva, ki živi v stalnem delovnem kontaktu sredi najširših narodnih slojev, je izšla iniciativa za dvig in izpopolnitev splošne in poklene izobrazbe najširših slojev kmečkega stanu. Pokret kmečko nadaljevalnih šol se je v kratki povojni dobi dvignil in razvil tako, da zavzema tretje mesto v Evropi. Zahteva sodobnosti pa, je da dosedanje neobvezno kmečko nadaljevalno solstvo čim prej izpopolni s tem, da se spremeni v fakultativno obvezno, tako da bo lahko prevzel kmečko posestvo le on, sin, ki bo predhodno absolvirati triletno »kmečko-nadaljevalno šolo. Le na ta način bomo dosegli gospodarje po naših vaseh dovolj usposobili za uspešno in racionalno kmetijstvo.

Najvažnejši problem pri tej akciji pa je spopolnitev učiteljske izobrazbe s potrebnim strokovno kmetijskim znanjem. V ta namen se vrše od časa do časa posebni strokovno-kmetijski tečaji za učitelje. Tudi v letošnjem letu se vrši tak tečaj in sicer pod gostoljubno streho vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Tečaja se je udeležilo 28 učiteljev ter je trajal 4 tedne v pomladanskem času, en teden v poletni dobi, dočim se tretji, tri-

tedenski del tečaja zaključil v soboto. Učiteljski-tečajniki so dopolnile pristostovali teoretičnim predavanjem priznanih kmetijskih strokovnjakov, a vsak popoldne so v praktičnih vajah in demonstracijah pridobivali tudi potrebno praktično ročnost.

Vsak tečajnik je obdelal v posebni pismeni nalogi kakšen kmetijski problem svojega kmečkega okoliša. Te naloge, ki so po večini opremljene z bogatimi statističnim gradivom, tvorijo pismeni del strokovnega izpita. V soboto bodo izpiti pa pred posebno izpitno komisijo, ki jo tvorijo načelnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave ing. Podgornik, višji šolski svetnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave J. Krosel, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru V. Priol, ter profesorji izpraševalci agr. štitar, inž. Kotlovsek in Pečovnik.

Tako bodo v soboto zaključili strokovni kmetijski tečaj ter s polozitvijo drugega, ustelega dela izpita dobili popolno kvalifikacijo za učitelje kmečko nadaljevalnih šol sledeči učitelji (v oklepajih je tema pismenega izpita):

Barbark Karel iz Domašev v Prekmurju (Ovire poljedelstva v našem okraju), Božič Anton iz Sv. Duha na Ostrem vrhu (Več pozornosti smotnemu poljedelstvu in živinoreji), Bajec Ivan iz Martjane v Prekmurju (Poljedelstvo v srednjem delu Slovenske Krajine), Kocbek Jožef iz Vučje vasi pri Ljutomeru (Pridelovanje žitaric na Murskem polju), Kmetec Jožef iz Sv. Marjete na Dravskem polju (Poljedelstvo v zvezi z drugimi gospodarskimi panogami), Lah Ivan iz Negove pri Ivanjokovih (Gnoj, gnojnica in gnojnice jame), Pucko Janez iz Hotize v Prekmurju (Problem komasacije zemljišč v Prekmurju), Rojic Jožef iz Sv. Marka niže Ptuja (Gospodarske razmere Ptujškega polja s posebnim ozirom na pridelovanje krompirja in luka), Šegula Pavle iz Sv. Marjete niže Ptuja

(Poljedelstvo v zvezi s travnistvom in živinorejo iz vidikov naše življenjske in narodne problematike), Zupanek Jože iz Orle vasi pri Braslovcah (Hmeljarstvo Savinjske doline), Horvat Jože iz Srednje Bistrice v Prekmurju (Moje izkušnje v sadjarstvu in Dolinskem Prekmurju), Jug Feliks iz Preloga pri Vinici (Problem našega sadjarstva), Kolr Vilbald iz Križev pri Ljutomeru (Sadjarstvo na Murskem polju), Keuc Jošip iz Marije Snežne v Slovenskih goricah (Gospodarski pomen sadjarstva v obsejnem predelu), Kuštrin Stane iz Sv. Jurja pri Rogoševih (Sadjarstvo goriškega dela Prekmurja), Marolt Franc iz Dragatusa (Sadjarstvo v Beli Krajini), Mašat Ludvik iz Luč pri Ljubnem (Izgledi sadjarstva v Gornji Savinjski dolini), Pfah Karel iz Vurberga (Sadna trgovina in zaštita producenta), Švare Ivan iz Razbora pri Loki (Pogoji in ovire v razvoju živinoreji), Bežjak Jožef iz Odrancev pri Belčincih (Kletarstvo v lendavskih goricah), Kodper Peter iz Sve-

tinj pri Ivanjokovih (Kletarstvo v Jeruzalemskih goricah), Kinc Avgust iz Rečice pri Crnomlju (Vinogradništvo v Beli Krajini), Lapajne Anton iz Sv. Petra pri Novem mestu (Vinogradništvo na Dolenjskem), Vidar Franc iz Polenske (Vinogradništvo v Slovenskih goricah) in Zorn Otmar iz Sel pri Metliki (Čebelarstvo v črnomeljsem srezu).

Nov kader strokovno usposobljenega učiteljstva kmečko nadaljevalnih šol bo s svojim delom na vasi pomagal pri izobrazbi mladih kmečkih gospodarjev. Dvignjena kvaliteta in kvantiteta naše agrarne produkcije bo omogočila našim kmečkim proizvajalcem primernejši življenjski obstoj. To bo pa najzdravejša osnova za razvoj zdravja in močnega nacionalnega čuvstva nana in zavesti.

Po tečaju prirede tečajniki še poučno ekskurzijo po vsem severno obsejnim pasu, da se tako seznajajo z gospodarskimi predeli naše obsejne vasi.

Ali ste zadovoljni s svojim poklicem?

Zanimiva anketa neke ameriške univerze — Najbolj so zadovoljni zdravniki in pravniki

Neka ameriška univerza je priredila med svojimi slušatelji zelo zanimivo anketo. Udeležilo se je 3000 bivših slušateljev. Ki naj bi odgovorili na vprašanja: Ali ste zadovoljni s svojim poklicem? Zakaj ste ali zakaj niste zadovoljni? Ze pri proučevanju vrnjenih vprašalnih pol se je pokazalo, da je pretežna večina absolventov odgovorila na glavno vprašanje nikalno. Vsi so odgovorili, da jim poklic ne ugaja in da bi žrtvovali mnogo, če bi ga mogli zamenjati z drugim, ki bi bolj ustrežal njihovim željam.

Ko je bila anketa končana, se je izkazalo, da s poklicem ni zadovoljna niti petina absolventov, pa še med zadovoljnimi je mnogo takih, ki so s svojim poklicem zadovoljni samo deloma. Skoraj polovica nezadovoljnih si je izbrala poklice pod vplivom staršev ali vzgojiteljev. Na drugo polovico so pa vplivali pri izbiri poklica najrazličnejši drugi vplivi. Največ nezadovoljnih je med politikami in inženjerji petrolejskih družb. V teh strokah se je nabralo 70% nezadovoljnih. To je tem bolj čudno, ker prevladuje v Ameriki prepričanje, da si lahko vsak spreten politik ali diplomat pribori visok položaj, o inženjerjih petrolejskih družb pa mislijo ljudje da lahko v kratkem obogate, a bogastvo že samo po

sebi prinaša zadovoljstvo. Toda vsi inženjerji, uslužbeni pri petrolejskih družbah, si žele druge zanimivejše poklice. Politiki bi pa radi mirneje živeli. Med arhitekti in elektroinženjerji je bilo samo 35% nezadovoljnih.

Zanimivo je, da bi radi svoje poklice zamenjali tudi mnogi učenci. Zanimivo zato, ker se odločijo za to pot včasoma samo izrecno nadarjeni ljudje, ki jih od mladosti nog zanima znanost. Nezadovoljnih med učenci je 58%. Najbrž pa bo to število relativno in veljavno samo za Ameriko, kjer so študijski pogoji lažji in kjer se posvečajo znanstvenemu delu tudi nena-darjeni ljudje, ki seveda ne dosežejo v življenju zaželenih uspehov.

Mnogo bolj so v svojih poklicih zadovoljni bankirji. Dobra polovica bankirjev in bančnih uradnikov je odgovorila, da je zadovoljna. Ti so tudi ponosni na svoje finančne uspehe in bi svojega poklica ne zamenjali z drugim. S svojim poklicem so zadovoljni tudi kemiki (70%), učitelji (71 odstotkov) in geologi (62%). Najzadovoljnejši pa so zdravniki in pravniki. Ti uživajo velik ugled med ljudstvom in tudi dohodke imajo lepe. Samo petina dvajsetina je odgovorila, da bi zamenjala svoj poklic.

Zakaj morska voda ni pitna?

V morski vodi je mnogo več anorganske soli, kakor v človeški krvi ali v krvi suhozemskih živali. V vodi Atlantskega in Tihkega oceana je nad 3% soli v krvni plazmi pa samo 1%. Sol v morski vodi obstoja v večinioma iz natrijevega klorida. kakor sol človeške krvne plazme. Če bi si hotel človek gasiti žejo z morsko vodo, bi se povečala v njegovi krvi koncentracija anorganskih snovi, kar je v morski vodi več soli. S tem bi pa to zelo izgubljale vodo in občutek žeje bi se povečal. Obenem bi ledvice izločale ta prebitok soli iz krvi skupaj z veliko množico vode. S tem bi se pa občutek žeje še bolj povečal. Z morsko vodo si torej žeje ne moremo pogasiti temveč jo še povečamo, kar more povzročiti celo smrt.

Beljakovine in vojna

Beljakovine kot glavna celična substanca je nosilka vsega življenja. Beljakovine ni v vsem in tudi ni istega sestava, temveč vedno po življenjskih pogojih in organu, v katerem je zapodena. Je posebne vrste. Rastline in nižje vrste živali lahko proizvajajo beljakovino iz snovi ki jim jih daje zemlja s svojimi solmi in zrak s svojimi plini. Sesalci in tudi človek so pa izgubili to asimilacijsko sposobnost in navezani so na beljakovine v hrani. Beljakovine se v želodcu in črelih razkroje v svoje temeljne sestavne dele, namreč aminokisliline in tudi te se izločijo iz telesa. Aminokisliline morajo biti brezpogojno v naši hrani. Čim več jih je v beljakovini, tem manj beljakovin človek potrebuje za svoje prehrano. Zato so meso, jajca in mleko najboljše hrana, ker je v njih največ beljakovin. Šele za njimi pridejo rastlinske beljakovine. Med njimi so pa nekatere neobhodno potrebne za prebavo.

Dolgoletni poskusi v laboratoriju berlinske univerze pod varstvom prof. Bickla so razširili znanje o dinamiki beljakovin. Ti

poskusi so pa prinesli še en uspeh. Odkrili so namreč gotovo metodo, po kateri se ne da samo vrednotiti količina zaužite beljakovine, temveč povsem točno oceniti tudi njena kakovost. Tako je mogel prof. Bickel s svojimi poskusi dokazati, da vojna ni imela nobenih škodljivih posledic za prehrano, v kolikor gre za beljakovine.

Najstarejša bronasta čelada v Evropi

V zadnjih desetletjih so si pridobili nekateri švedski raziskovalci mnogo zaslug na polju arheologije. Nedavno so bile objavljene zanimive podrobnosti o najdbah švedske ekspedicije pod vodstvom prof. Axela Perssona z upsalke univerze. Letos spomladi se je ukvarjala ta ekspedicija z izkopaninami v okolici znane grškega mesta Nykema in sicer pri naselbini Midea. Odkopala je mnogo zgodovinsko važnih predmetov. Med njimi kot najvažnejše zlato posodo, srebrno žlico in bronasto čelado. Posoda je iz čistega zlata in krasno cizelirana. Visoka je 3 cm, v premeru pa meri 13 cm. Žlica je podobna naši deserti in je baje najstarejša srebrna žlica, kar jih je bilo kdaj najdenih v Evropi.

Isto velja o bronasti čeladi, ki je med vsemi izkopaninami največje arheološke vrednosti. Izvirna namreč iz leta 1460, pred Kristusom. Stara je torej blizu 3500 let. Gotovo je to najstarejša bronasta čelada, kar so jih doslej izkopali arheologi v Evropi. Po obliki je zelo primitivna, zakriva vso glavo in odortino ima samo spredaj. Nosila se je na glavi in najbrž je bila znotraj podložena z debelim suknom ali klobučevino.

Od smeha je umrl

V nekem varijetaju v Görtzu je počil neki gost v krčevit smeh po posrečenem dovptu konferenciera. Naenkrat so ga pa popadli krči in mrtev se je sesedel v naslanjaj. Zadel ga je srčna kap. Umrl je torej od smeha, kar je pač redek primer.

Edmund O'Hara:

12

Tajna profesorja Morbidusa

Roman

Sam se je zadovoljno nasmehnil.

— Pri meni je že dva meseca prazna podstrešna sobica in če bi hotel ...

Townsend je hotel. Na tihem se je čutil solidnosti svojega »neznanega prijatelja«. On je vedel celo za prazno podstrešno sobico.

— Moja hišica je komaj dvajset minut od tod, — je nadaljeval Sam. — Imam tudi vrt. Sicer bi pa lahko pri nas tudi jedli. To bomo že kako uredili. Toda povej mi, kaj si bil prej? Ne kaže, da bi bil tudi prej tako trdo delal.

Townsend je jel pripovedovati o svojem dozdavnem grofovstvu, o ponesrečenih spekulacijah, o hudi borbi z upniki in o končnem polomu. Samu so solze zalile oči.

— Bogme, — je šnila detektivu v glavo nova misel, — grofa Kennitburyja mu slikam v preveč črnih barvah.

Naglo je prekinil svoje pripovedovanje o tem, kako si je zaman prizadeval priti do denarja za svojega bolnega očeta. Dejal je, da mu je oče umrl, sam pa da je ponaredil menico.

— In potem, potem? — je vprašal Sam malone brez sapa.

— Potem sem moral seveda bežati, — je odgovoril Townsend.

— Potem takem se moraš že zdaj skrivati, da te ne zalote oblasti.

Tega Townsend seveda ni smel dopustiti. V prelepi luči tudi ne sme vstati pred temi ljudmi.

— Bogat sorodnik je plačal menico.

— Ah, tako! — očka Sam je zadovoljno vzdihnil.

— No, imel si pač srečo. — Nekaj časa je razmišljal, potem je pa vprašal: Zakaj ti pa ta bogati sorodnik še zdaj ne pomaga?

— Ker je tudi on vse izgubil in ta čas je že umrl, — je pojasnil Townsend otožno in obupano. Mar očka Sam nikoli ne bo nehal s temi vprašanji?

— Evo, to je moja hišica, — je dejal Sam radostno.

— Vsa sreča, da ni ta hišica bolj oddaljena, kajti sicer se bojim, da bi moral ubiti vso rodbino grofa Kennitburyja.

Ogledoval je skromno leseno hišico. Bila je stara, vendar se ji je pa poznalo, da to ni krila njenih sedanjih stanovančev. Vrtniček je bil zelo lep in skrbno negovan.

Očka sam je stopil s svojim gostom v hišico. Siromašno, toda snažno oblečeno dekle, staro kakih 18 let, je prihitelo starčku naproti, pa je obstalo na pragu, ko je zagledalo Townsenda.

— To je Marion, moja hči, — je pojasnil Sam ponosno.

Potem se je pa obrnil k dekletu.

— Naš novi stanovanec. Stanoval bo v podstrešni sobici, tudi on je ... hm ... velik siromak.

Kennitbury, skrahiran grof. — Kakor da se Marion ni brigala za oblike vlnudnosti, se je obrnila na peti in odhitela po opravkih. V večernem mraku je mogel Townsend samo še videti, kako nežno in sloko postavlo ima in kako lep je njen obraz.

Očka Sam se je nasmehnil. — Tujih ljudi se malo boji ... Pred drugimi delavci seveda ne beži, toda grof je zanj še vedno neraziskano polje.

Smeje je prižgal petrolejko, potem je pa zagnil okna in sedel židane volje za mizo. Townsend se ni dal dolgo prositi in tudi on je prisedel.

— Težko je seveda staremu človeku kakor sem jaz, če hoče prav vzgojiti mlado dekle, — je začel Sam in si nabasal pipo. — Toda Marion se je kljub temu čisto dobro razvila. Sam bog mi je priča, da pri tem žal ni mnogo mojih zaslug.

Townsend je udobno zavzel svoje mesto za mizo. Ni več čutil toliko utrujenosti kako prej, prijeten vonj iz kuhinje mu je pa pričal, da se pripravlja topla večerja.

Kmalu so se odprla vrata in vstopilo je dekle. Na velikem lesenem pladnju je prinesla Marion tri krožnike, iz katerih se je kadilo. Čez ramo ji je visel snežnobel prt. Molče je pogrnila mizo.

— Oho, prt, — se je začudil Sam.

Marion je zavihala nos. Za hip so ji zažarele oči, potem je pa zopet povsila pogled in poravnala prt.

— Rezervirano nalašč za poset gospoda grofa, — je dejala mirno.

Townsend jo je začudeno pogledal in komaj je premagal smeh. Potem se je pa spoštljivo poklonil brhki gospodinj.

— Moja najiskrenejša zahvala za toliko pozornost, madame, — je dejal svečano.

— Ni za kaj zahvaljevati se, presvitli, — je odgovorila Marion še svečaneje in postavila predenj krožnik leče.

— Dober tek, samo malo paziti morate, ko boste jedli, ker bi utegnili pogoltniti koščke mesa, pomešane v leči, ne da bi to opazili. Bila bi velika škoda.

— Skušal bom poslušati vaš nasvet, — je dejal Townsend in se pripravil k jedi.

Molče so vsi trije jedli. Marion je prva odložila žlico. Naslonivši glavo na roke se je zagledala v Townsenda, ki se pa ni dal motiti.

— In vi ste pravi, nepotvorjeni obožavni grof? — je vprašala nepričakovano.

— Bolj obožovan, nego grof, — je odgovoril kratko in junaško je opletal lečo naprej. Marion je vzdihnila.

— Jaz sem si pa mislila pravega grofa čisto drugače, — mu je pojasnila in si popravila šop las z lica.

— Tudi jaz, — je priznal Townsend. — Toča tega je krivo dejstvo, da sem obožovan grof.

— Vi ste mi zelo všeč, — je priznala s pristrano dobrodušnostjo. — Ali ste pa vedno tako molčeči?

Obnova obnove mariborskega gledališča

Ponesrečena obnova povzroča neznozen prepil in ograža zdravje gledališkega osebja

Maribor, 22. oktobra. Zdej, ko smo že tako napredovali, da imamo za razna nadzorstva še posebej nadzorstva, se nikar ne čudite zgornjemu nadpisu. Zakaj bi ne imeli tudi obnove za obnovo našega gledališča? Kako »kravav« potrebna je taka obnova, o tem se lahko na svoje oči prepriča vsakdo, ki gre mimo gledališča od spredaj (Slomškov trg), nato skozi Gledališko ulico in malo postojl na vogalu Slovenske ulice (ozadje gledališča). Že na mimohodu lahko vsakdo opazi od daleč kričečo razliko barve sten poslopja. Spredaj, kjer bi moralo biti že zaradi vnanje prikupnosti in reprezentance prav za pravi najlepše, je v resnici nelep in najmanj primerno za tako javno kulturno ustanovo, kakor je Narodno gledališče. Isto velja za večji del poslopja ob Gledališki ulici, kjer se šele pravi opazi doličnost poslopja, odnosno poznejši prizidek kazne na že splošno ponesrečeno vnanje obliko gledališča. Že od zadaj, ta razlika ni toliko opazila, ker je bila barva vnanosti enotna. Zdej pa, odkar imamo slavno obnovo gledališča, le od zadaj, ta razlika naravnost kriči in vzbuja v nek, gledališču nasprotnih krogih porogljiv smeh, češ kakšne kozle streljamo po starem zidovju. S čutom sramote pa napaja ta razlika vse, ki čutijo narodno in imajo

smisel za kulturo in reprezentanco naše svojstvene narodne kulture. Novo pobeje na ali prebeljena je namreč le zadnja stran poslopja ob Slovenski ulici — da je razlika še bolj kričeča — je prebeljen tudi vogal ob Gledališki ulici, medtem ko je večji del poslopja proti Slomškoveu trgu ostal, kakor rečeno, še pri — starem.

To bi bilo prva utemeljitev potrebe nove obnove za staro obnovo le enega (zadnjega) dela gledališča. Da stara »alepa« okna ne spadajo na novo prebeljenje, to bi se ne bilo tako hudo. Da pa bi bila nujno potrebna izmena ali vsaj poprava onih pravih oken na veliki steni gledališkega odra, to že spada v glavni vzrok k današnjemu nadpisu. In to še tembolj, ker je na teh oknih zelo prizadeto tudi gledališče obiskujoče občinstvo. Gre namreč za tisti nadležni prepil, ki ga v nek, primerih mora občutiti tudi občinstvo, zlasti v parterju. Ko si gledališče ogledamo tudi na znotraj, se še povrno k tem razbitim stariškim oknom in kar je z njimi še v zvezi.

Že med dolgotrajnim delom vseskozi ponesrečene »obnove« smo ponovno opozarjali na zle posledice takega neprimernega dela glede na — prepil. Ob našem zadnjem opominu je bil še čas, zagrešeno napako vsaj deloma popraviti. In to bi se

bilo zgodilo, če bi se namesto železne »ograje za tigra« pri glavnem vходу napravila pošena vrata, kakor se to za tako poslopje spodobi in še posebno glede na veliki pomen Slovenske ulice. Komaj da smo šele na predvečerji zime, a kakšen neznozen prepil se že občuti takoj pri vstopu skozi ta vhod. In ta prepil se vleče naprej preko vhoda na oder, od tam preko novih stopnic in nadzidave upravnškega poslopja mimo novih garderob pa po hodniku dol v vežo, kjer je zopet nov prepil od dveh si nasprotnih vhodov (eden za stranke iz Slovenske ulice, drugi za osebje preko omenjenega glavnega vhoda).

Ti različni prepili zahtevajo že zdaj svoje žrtve med članstvom gledališča. Že danes ga menda ni člena, ki — če je sicer še tak korenjak — ne bi bil moral občutiti posledice neznoznega prepila. Kaj pa utegne šele priti, čim potika zima na »železno ograjo za tigra«. Mimogrede, ki to vidijo in slišijo več ko upravičene pritožbe, trpeči, se kar ne morejo načuditi, da je tako dopustila mestna občina, a še bolj pa se čudijo, da je vse to javno vidne kričeče napake potrdila tudi oglečna komisija. Če kje, bi bila tu pač potrebna odločitev oblasti, ki bi takoj pokrenila obnovo za ponesrečeno obnovo starega mariborskega gledališča.

din. — Ob kolo je prišel železničar Franc Kramer, stanujoč na Tržaški cesti. Ukradeno kolo je znamke »Puch« v vrednosti 1400 din.

— Svojevrstna nesreča se je pripetila 37letnemu delavcu Antonu Pesku iz Rač. Ko se je namreč po košnji peljal s kolesom proti domu, ga je na cesti neka krava opazila s repom po obrazu tako, da je padel s kolesa na tla. Pri padcu se je s koso nevarno porazil po levici in je izgubil mnogo krvi. V zadnjem trenutku so ga prepehali v mariborsko bolnico, kjer so mu zdravniki rano zašili in ga tako rešili pred izkrevavitvijo.

— Vlomilška smola. Na parceli v Tomonovi ulici stoji baraka, ki je last magistratne uradnice Ivanke Branisel, stanujoče v Vrtni ulici 11. V to barako je v pretekli noči vlomil neznanec, toda bil je očitno zelo razočaran, ko je našel v baraki le eno kokoš, ki je pričela tako glasno kokodajati, da je vlomilec pobegnil. Za njim polzeveduje policija.

— V znamenju časa so številne tatvine zimskih plaščev, ki se v zadnjem času v Mariboru silno množijo. Včeraj se je neznan tat splazil skozi okno v stanovanje profesorja dr. Kralja v Koroski ulici 36 in ukradel njegovi ženi Hilidi 1000 din vreden zimski plašč. Tudi v stanovanju pletilke Julijane Mikličeve na Koroski cesti št. 41 se je skozi okno vthotapil tat, ki je odnesel volnen jopič, vreden 500 din. Iz neke kavarne pa sta izgnila privatnemu uradniku Francu Hribniku zimski plašč in klubov, vredna okoli 1200 din.

— Rabuka. V Milinski ulici 10 sta se spopadla nek 40letna Marija L. in 63letni Franc V. Bunka ob padalu na levo in desno ter sta se oba valila po tleh. Franc V. je Marijo L. naposled prijel za lase in jo tako dolgo držal, dokler nisi prišli sosedji na pomoč in ju ločili. Zadeva bo imela svoje odmeve pred sodniki.

— Ker so prodajali sveži kruh, je mariborska policija ovadila sodišču tri mariborske pekoveške mojstre. Policija je namreč v ponedeljek kontrolirala nekatere pekoveške prodajalne, pa je dognala, da so prodajali v ponedeljek sveži kruh, kar pa je, kakor znano, prepovedano. Pekci sicer pravijo, da je banska uprava prodajo svežega kruha ob ponedeljkih doslej tolerirala, vendar se zdi, da se bo od sedaj naprej uredba strokno izvajala.

— V gledališču bodo igrali gojenci dramske šole g. Vladimira Skrbinkova v ponedeljek 28. oktobra ob 20. vojno dramo »Konec poti«. Ker ta drama ni samo zelo aktualna, ampak pomeni njena uprizoritev s pomočjo samih mladih igralcev, ki jih večina mariborske publike še ne pozna, kulturno pomemben dogodek, gotovo ne bo nikogar, ki bi ga hotel prezreti. — Reprija ne bo. Vstopnice se dobe v nedeljo in ponedeljek v predprodaji pri gledališki blagajni. Do nedelje se prodajajo po hišah.

— Smrtna nesreča. V gozdu nad Beljsakom pri Prevaljah se je pripetila usodna nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Tam živi polbrata Srebra in Halej. Slednji je naprosil Srebra, naj mu pripelje iz njegovega gozda dve stelje, za kar mu je dal na razpolago svoj par volov. Srebra si je izbral krajšo pot, a pri vožnji na strmini se je voz nevarno nagnil. Brž je skočil na dotično stran, da bi zadržal voz. Toda sam je bil za tako težo preobremenjen in voz se je prevrnil ter pokopal voznika pod seboj. Našli so ga mrtvega.

— Živinski sejem. Na mariborski živinski sejem 22. t. m. so prignali okoliški kmetje 630 glav živine, prodali so jih 395. Cene so bile naslednje: debeli volji po 8.50 do 9.50 din, poldebili 7 do 8.25, plemenaki 7.50 do 9.25, bikli za klanje 6.50 do 8.—, krave za klanje 6.50 do 7.50, plemenke krave 7 do 8, krave klabasrice 5 do 6, molzne krave 6.50 do 7.—, mlada živina 7 do 8.50, teleta 9 do 11 din kg žive teže.

Mariborsko gledališče
Sreda, 23. oktobra: zaprt.
Četrtek, 24. oktobra: ob 20.: »Cyrano de Bergerac«, Red C.
Petek, 25. oktobra: zaprt.
Sobota, 26. oktobra: ob 20.: »Nenavaden človek«, Red A.

Maksima Gorkega drama »Na dn«, ki pride v kratkem kot tretja letošnja dramska novost na mariborski oder, je bila ono delo, ki je dotlej malo znanega ruskega ljudskega pisatelja že ob krstni predstavi v Moskvi dvignilo do svetovnega slovesa.

Zapostavljena Mislinjska dolina

Slabe prometne zveze z Mariborom

Maribor, 22. oktobra. Iz Mislinjske doline nam poročajo: Že večkrat so prebivalci Mislinjske doline opozarjali železniško upravo na slabe prometne zveze, posebno kar se tiče zveze Slovenjegra z Mariborom. V neki meri je bilo željam ustreženo z vlakoma št. 9124 in 9125, ki sta imela zvezo z vlakom, ki vozijo na progi Maribor—Prevalje. Najnovejša redukcija vlakov pa je odpravila zgornji navedena vlak in s tem docela onemogočila hitro zvezo med Slovenjim Gradcem in Mariborom. Čeprav je Slovenj Gradec oddaljen od Maribora le 75 km, sta zdaj potrebna za vsak najmanjši opravak v Maribor dva čela dneva! Za ukinitivjo jutrnjega vlaka, ki odhaja iz Slovenjegra Gradca ob 5.24 uri, je izostala zveza s koškim vlakom, ki prihaja v Maribor okoli 7.30. Prav tako pa je izostala zveza proti

Slovenjemu Gradcu od večernega koroskega vlaka z odhodom iz Dravograda ob 20.37. Vsa Mislinjska dolina je zdaj navezana le na dve zvezi z Mariborom in v obratni smeri, vendar v taki časovni razporeditvi, da mora povratek iz Maribora v istem dnevu slediti že po 70 minutah po prihodu v Maribor. Pa še teh nekaj minut pada v opoldanske ure, ko so uradi in trgovine zaprte. Tako potujejo ljudje zaradi opravkov v Maribor že prejšnji večer, a morajo kljub temu nazaj že opoldne naslednjega dne. Seveda je tak način potovanja zvezan z velikimi stroški. Upravičena želja prebivalstva je, da naj železniška uprava zopet omogoči ugodnejše zveze in uvede ponovno vlaka št. 9124 in 9125. Pripomniti bi še, da sta oba vlaka bila vedno dobro zasedena, tako da tudi s teh strani ni nobene ovire.

Razburljiva noč v obmejni Selnici

Velik požar, ki je povzročil za 300.000 din škode

Selnica, 22. oktobra. Današnja noč je predramila Selnice in tudi prebivalce bližnjih naselij. Gasilski rog nas je prebudil iz spanja, planili smo pokonci in hiteli ven na prosto. Zajel nas je gost dim, visoko so švigali plameni, ki so zajeli in ogražali posestvo in domacijo lesnega trgovca in veleposelnika Alojzija Skrbinka. Pohiteli smo bliže kraju velikega požara, kakršnega v naši obmejni Selnici še ne pomnimo, da pomagamo pri gašenju, če bo to potrebno.

Ogenj je nastal v gospodarskem poslopju in se je razširil na hleve. Nato je prešel na sidiščišče lesa, ki ga je popolnoma uničil. Tudi ob stanovanjsko hišo so že švigali plameni, tako da se je posrečilo vrlim mariborskim in selniškim gasilcem le z največjo požrtvovalnostjo, da so obvarovali Skrbinkovo stanovanjsko poslopje pred popolnim upenjenjem. Prav tako se je ogenj razširil tudi na bližnjo žago, ki

pa je po zaslugi mariborjv gasilcev ostala obvarovana pred besnečim ognjem elementov. Zgorelo je okoli 50 centov sena, 10 centov slame, 8000 kg ogleja, 6 vozov, 6 polovnjakov, 1 sanji, tovorni avto znamke »Opel« in drugi poljski pridejki ter ostalo poljsko orodje.

Škoda, ki je nastala zaradi požara, še ni popolnoma točno ocenjena, vendar pa domnevajo, da presega znesek 300.000 dinarjev. Ni znano, kaj je povzročilo nastanek in razširjenje ognja na Skrbinkovo posestvo, ki je le delno zavarovano proti ognju. Domnevajo, da je morebiti nastal požar v garaži. Ni izključena možnost, da je ogenj potaknila zlobna roka. Končno je tudi mogoče, da je nastal ogenj zaradi malomarnosti odvrženega cigaretnega ogoraka. Orožniki skušajo dognati pravi vzrok velikega požara, ki nam je Selniceanom pripravil razburljivo noč, ki je ne bomo kmalu pozabili.

Mariborske in okoliške novice

— **Tovariški večer Maistrovih borcev.** V soboto večer so se zbrali v Zoherevi gostilni na Tržaški cesti Maistrovi borci iz Maribora in okolice, da silijo poročilo o delu organizacije, ki je bilo zlasti toliko zelo intenzivno. Sestanek je mesto bolelega predsednika pot. Julija Guština otvoril njegov namestnik učitelj Jože Malenšek, nakar je podp. v p. g. Cvim podal izbrpno poročilo o dosedanjem delu zlasti glede podelitve spominskih kolajn. Sestanek je potekel v pravi tovariški prisrčnosti in dobrem razpoloženju, ki čemur je precej in v dobri meri pripomogla dobra klet in kuhinja pot. Zoherja. Zal pa sta draginja in datum preprečila mnogim tovaršem, da se udeležijo sestanka.

— **Tezenske novice.** V nedeljo popoldne se je vršil ob veliki udeležbi domačinov, znancev in prijateljev pogreb prerano umrlega 32-letnega posestnika sina g. Franca Šabedra. Pokojnik je bil prava dobričina in poštenjak. Domača godba in pevi prijatelji so mu izkazali čast na prerani poslednji poti. Težko prizadeti ugledni šabedrovi družini naše iskreno sožalje!

— **Sportne novice.** V nedeljo 27. oktobra se nadaljuje prvenstveno tekmovalno Slovenske nogometne zveze. Razpored je naslednji: v Mariboru SK Mars : SK Železničar, v Celju SK Bratstvo : SK Olimp, v Ljubljani SK Amater : SK Ljubljana, v Kranju pa ISSK Maribor : SK Kranj.

— **Občutna kazna.** Oblasta so kaznovala nekoga znanega mariborskega industrija na 5000 din globe ter na 14 dni zapora, ker se je v nedeljo peljal s svojim osebnim avtomobilom. Kakor znano, je voznja z avtomobilom in motornimi kolesi ob nedeljah prepovedana. Proti izrečenim kazni je industrijec vložil priziv ter se je izgovarjal, češ da ni vedel, da je voznja ob nedeljah prepovedana.

— **Pokopališne hišene.** Na frančiškanskem pokopališču je v zadnjem času neki neznan zlikovec oskrnil grobove, s katerih je odnesel razne kovinske dele, kakor napise itd. Oblasta so uvedla obširno preiskavo, da se izsledijo drzni tatovi, ki očitno ukradene kovinske predmete prodajajo za staro kovino.

— **Osebnostna vest.** Na visoki šoli državne glasbene akademije v Zagrebu je diplomiral naš rojak Josip Kalčič iz Trnca pri Raču. Glavni stroki sta mu orgle in kompozicija. Iskreno čestitamo.

— **Pobreske novice.** Naša pobreska občinska uprava poziva vse brezposelne družinske očete, ki so pristojni v občino Pobrežje, da se čim prej zgledajo med uradnimi urami v občinski pisarni.

— **Novo javno telefonsko govorilnico** so postavili pred poslopjem glavnega kolodvora. Potrebno bi bilo, da bi dobil Maribor še takšno javno telefonsko govorilnico na Glavnem trgu.

— **Mojstrski izpit iz pekoveške stroke** je napravila Mira Kravič iz Studencev. Nova pekoveška mojstrinja je četrta v naši barmovni. Otvorila bo v Splitu lastno parno pekarno.

— **V disciplinski preiskavi.** Po mariborskih rotovrških kuloirjih se šušlja o disciplinski preiskavi, ki je uvedena proti šefu nekega oddelka mariborskega mestnega poglavarstva.

— **Ljudska univerza v Mariboru.** V petek 25. oktobra predava prof. Franjo Baš o srednjeveškem Mariboru. Predavanje odličnega poznavalca naše krajevine zgodovine bodo pojasnjevale skice in načrti srednjeveškega Maribora. Predavanje dr. Antona Ocvirka o temi »Pisatelj in družba« je predloženo na začetek novembra.

— **Predznost koleksarjev nasproti orožnikom.** Kakor tudi drugod vse kaže, se nam poraja, odnosno je že dorasel čisto nov stan — koleksarjev s popolnoma bolj svojeglavimi kakor svojstvenimi nazori o svobodi v javnem prometu. V mestu že park ni več varen pred njimi, kaj šele hodniki za pešce. Na deželi pa se razvija boj med koleksarji in vršilci javne varnosti. Zadrževanje mora biti kolo v nočnem času opremljeno z lučjo, nikakor ni kaprica, marveč je neložljiva potreba tudi v interesu varnosti koleksarjev samih. Kako pa se ta potreba upošteva od strani koleksarjev, navajamo za danes nekaj primerov. Na podaljšku Aleksandrove ceste v območju sosedne občine Košaki se pripelje koleksar brez luči. Orožniška patrulja ga skuša ustaviti, a kaj napravi koleksar? Zapodi se s kolesom v patruljo z namenom, da se na ta način najbolj zanesljivo izogne legitimiranju in posledicam za vožnjo brez luči. Pa je premočni možakar napadno računal. Prizadeži orožnik je vzdržal ta nenavadni izpad, a koleksar se je sam ujel v svojo mrežo. Prav to, česar ni hotel, je moral storiti: legitimirati se! Bil je to Drejo Krieger, pekoveški delovodja. Namesto samo navadne globe za vožnjo brez luči, se bo zagovarjal tudi za način, kako se je skušal malemu zlu izogniti. Zanimive skušnje s koleksarji so prestali tudi

orožniki na Pragerskem odnosno odnotne orožniške postaje. Na cesti Slovenska Bistrica—Pragersko so zalotili koleksarja brez luči (zato pa z žensko na kolesu). Ta koleksar (Franc Hajšek iz Šikole) se je pritrulji enostavno odrezal, češ kaj mar orožnikom, če vozim brez luči in če imam še koga na kolesu. — Podobno je bilo s koleksarjem J. Pernotom, prav tako iz Šikole. Dal se je sicer za nedolžnost ustavit, pa je v naslednjem trenutku že zopet skočil na kolo in se pred očmi patrulje odpehnil brez luči naprej (po cesti Spodnja Poljskava—Pragersko). Vsi se bodo še kesali za svoje drzno vedenje nasproti varuhom javne varnosti.

— **Pijan do onemoglosti.** Ker smo že pri Pragerskem: Na kolodvoru pred točlinico se je po tleh zvalil do onemoglosti pijani čevljarški mojster Vilibald Rajtnaier. Sramota, da bi se še nadalje valjal po cesti in vzbujal še večje javno zgražanje, so ga rešili orožniki.

— **Velik prijatelj kokoši in piščancev.** Ni še dolgo, odkar smo se bavili s kokošjim prijateljem na Petrovem Selu pod mariborsko Kalvarijo. Zdej imamo še bolj zanimivega prijatelja kokoši, ki so kokodakale po Selnici ob Dravi, zdej pa bog ve na katerem »kurjem britofu« že podivjajo, za kar se imajo zahvaliti Alojziju Flašjarju. Ta ljubi Lojze je po polkicu ključavničar in doma tam od Sv. Marijete ob Pesnici. Že delj časa je brez stalnega bivališča, to se pravi brez pravega doma, kajti njegovo najstajnejše bivališče je — jeca. Flašjar potuje iz kraja v kraj, če le more na kolesu, s katerim hitreje opravi svoje po večini ponočne poše. Pride mu vse prav, kar trenutno izide: obleka, orodje itd. Najrajši pa ima meso in še prav posebno žive kokoši in piščance. Letošnje poletje si je zbral za »počitnice« Selnico ob Dravi. Kolikor je do zdaj že znano, je obiskal naslednje gospodarje in gospodinjke kokoši in piščancev: Feliks Jeruš je odnesel 6 kokoši, upravnici pošte Kotnikovi 6 piščancev, Fr. Amonu 13 piščancev, Težarji Serugovi 8 piščancev. Njegovi obiski so bili seveda ponoči in s presledki. Sled je vodila na cesto. Medtem ko so ga v tem okolišu zasledovali, je bil že čez hribe in doline in so ga izsledili šele v Trbovljah, od koder je preko Laškega prišel do Celja, kjer so ga spravili »na varnost«. Precej časa bodo imele kokoši mir pred svojim prijateljem Lojzetom.

— **Pijanec iz — Pekla.** Da, prav tam v Peklu (občina Košaki) se ga je Gustelj M. iz Boifenkove ulice tako nalezal, da je izgubil svoje kolo, do katerega pa so prišli orožniki v Košakih, kar Gustelja gotovo veseli, ker sicer bog ve, kako bi bilo z njegovim kolesom.

— **Nočno lekarniško službo** imata tekoči teden Mavereva lekarna pri Zamorcu in Gosposki ulici 12, tel. 28-12, in Vaupotova lekarna pri Angelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— **Vse krajevo.** Posestniku Francu Lešniku, stanujočemu v Mejni ulici 5, so neznan tatovi ukradli iz kurnika 3 kokoši in 2 zajca. — Sodarskemu mojstru Francu Sulcerju iz Vojarske ulice 7 so tatovi odnesli razno orodje, vredno okoli 200 din.

— **Na Mejskem hribu** je izginilo viničarju Emilu Gericu razno perilo, vredno na 300

Otvoritev nove gledališke sezone v Ptuj

Uprizorjen je bil Ben Johnsonov »Volpone«, ki mu pa ptujski ansambel ni bil povsem kos

Ptuj, 22. oktobra

Letos se je otvoritev gledališke sezone tudi v Ptuju nekoliko zakasnila. Toda zanimanje za gledališče ni prav nič popustilo. Človek bi skoraj dejal, da se je celo poglabilo. Morda je bila vzrok temu radovednost, saj so nam tokrat letaki oznanjali novega režiserja, ki bo imel letos ptujski oder na skrbi. Režiser Jože Babič je Ptujčanom kot igralec že znan, saj so ostale nekatere njegove stvaritve iz pretekle sezone v jubrem spominu. Kot režiser je Babič novinec in se prav zato ni spuščal v revolucionarne eksperimente, ampak se je držal starih, za marsikoga morda že izvoženih poti. In Ptujčani, ki so bili v pretekli sezoni z režijami novih in najnovejših smeri kar oblo obdarovani in razvajani, so bili morda nekoliko razočarani. Zdi se, da je pustil igralcem preveč svobode in so na ta način prišle nekatere šibkosti, posebno pomanjka-

nje rutine bolj do veljave, kakor bi prišle sicer.

Igra sama, ki jo je bil izbral, je že stara in še vedno ni izgubila na svežosti in neki aktualnosti. Zgodba o prekanjenem Lisjaku, ki s simuliranjem težke bolezni izvaža iz svojih petičnih, po njegovem premoženju polnplečnih sosomečtanov, ki upajo, da bo do njegovi dediči, dragocenosti in denar, je polna duhovitih domislic, ki morajo vžgati pri publiki danes kakor pred tristo leti. Nad vsem delom je razlita neka za renesanso tako značilna lahkost, ki tudi vkušenejšim igralnim družinam ni kar tako po priradi dana. Zdi se, da ptujski ansambel temu delu ni bil popolnoma dorasel, čeprav je treba priznati, da so bili nekatere prizori, posebno prizori med Volponem (Albert Wilhelm) in Mosco (Jože Babič) dovolj živahni.

Inscenacija sicer ni bila razkošna, ampak kljub preprostosti okusa.

Iz Gornje Radgone

— **Pržnik obmejnih jadrancev.** Obmejna jadralska skupina v Gornji Radgoni je v nedeljo 20. t. m. razstavila na občinskem dvorišču svoje dosedanje izdelke ter se tako predstavila širši javnosti. Pri tej priliki je bila tudi pomembna slavnost, in sicer svečan krst dograjenega drugega letala, ki je dobilo ime »Stražar«. Po pozdravnem nagovoru predsednika skupine g. Stelercerja je opravil blagoslovitev domači kaplan g. Vahčić, kumoval pa je letalu tuk. trgovec g. Anton Korosec, ki je po cerkvenem obredu podal kratak pregled neumornega dela pešice požrtvovalnih jadrancev, katerim je ob enem čestital na doslej doseženih uspehih. Dejal je, da pomenja ta skromna svečanost tako rekoč razdobje med dosedanjim in bodočim delom; med tem ko je namreč tukajšnja jadralska skupina prejemala prva leta po svoji ustanovitvi leta 1936 še nekaj podpore od občinskega odbora, bo navezana v bodoče le na bora lastna sredstva ter podporo domačih rodoljubov, ki znajo ceniti ta skromen pričetek plemenitega dela, bas tu na meji za moč in veličino letalstva, ki je bodočnost vsake države. Svoj govor je zaključil z vzklikom Njeg. Vel. kralju Petru II. nato pa je sledil ogled razstavljenih mo-

delov, ter novozgrajenega »Stražarja« in delov tretjega jadralskega letala, ki je v gradnji. Naši mladi jadranci so to pot za nekaj izkušenj bogatejši, ker bi bili sicer z boljšo organizacijo lahko nudili navzočemu občinstvu precej več zanimivosti ter s tem dosegli pri občinstvu večji odziv.

— **Trgatev v polnem razmahu.** Kakor smo že poročali, se je zaradi slabega vremena v prvi polovici oktobra morala trgatav v Slovenskih gorah odgoditi na drugo polovico. Zdeli so oni, ki so verovali, da bo druga polovica oktobra toplejša in ugodnejša za trgatav. Mali vinogradniki so končali trgatve že minuli teden, dočim so vsi večji vinogradniki pričeli s trgatvijo šele v ponedeljek 21. t. m. v pričakovanju, da bo vsak toploti sončni dan prinesel še pol stopinje sladkorja. In res je tako. Dočim je most pri trgatvi minule tedna jedva dosegel do 16 stopinj sladkorja, znaša ta teden 16, 17, 18, tu pa tam na izredno lepš legah celo do 20 stopinj. Temu primerno so tudi cene v začetku tega tedna poskočile in znašajo od 6 do celo 11 din izpod prebe.

POMAGAJMO GRADITI

PIVKOV SOKOLSKI DOM

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti. Izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

ZA VSAKO PRILIKO oajboljši in najcenejša oblačila si osabavite pri **PRESKER** Sv. Petra cesta 14

Poslužite se malih oglasov »Slov Narod« ki so najcenejši!

TAPETNIŠTVO Habjan, Igriška ul. 10, vam napravi ali popravi steno najceneje. 2434

PRVOVRSTNO CEPLJENO TRŠJE

divjake korenjake, na raznih podlagah, tudi Žihor Franjo. Zamušani, Sv. Marijeta, Moškancji. Zantevajte cenik! 2333

MREŽE ZA POSTELJE Jobite najceneje v Komenskega ulici 34. — Zaloga posteljnih žičnih vložkov. 2435

50 PAR ENTLANJE ažuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. — Julijana, Gosposvetska c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L.

PRODAM Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

OTROSKA POSTELJICA naprodaj v Zalokarjevi ul. 14. 2436

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPIM KOZOLEO v dobrem stanju. Anton Ribič, trgovec, Dečna sela, p. Brežice. 2423

KUPUJEM IN PRODAJAM »bljene« čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunjce. **KLAVER** Vošnjakova 4. 2437

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TRI ČEVLAJSKE POMOČNIKE sprejme takoj Klavžer, Vošnjakova 4. 2439

SLUŽKINJO pridno, dobro žensko potrebujem za 1. november. Plača din 300 mesečno. Milka Jovanović, Zaječar. 2424

ŠIVILJO za staro perilo na dom sprejem. Klavžer, Vošnjakova 4. 2438

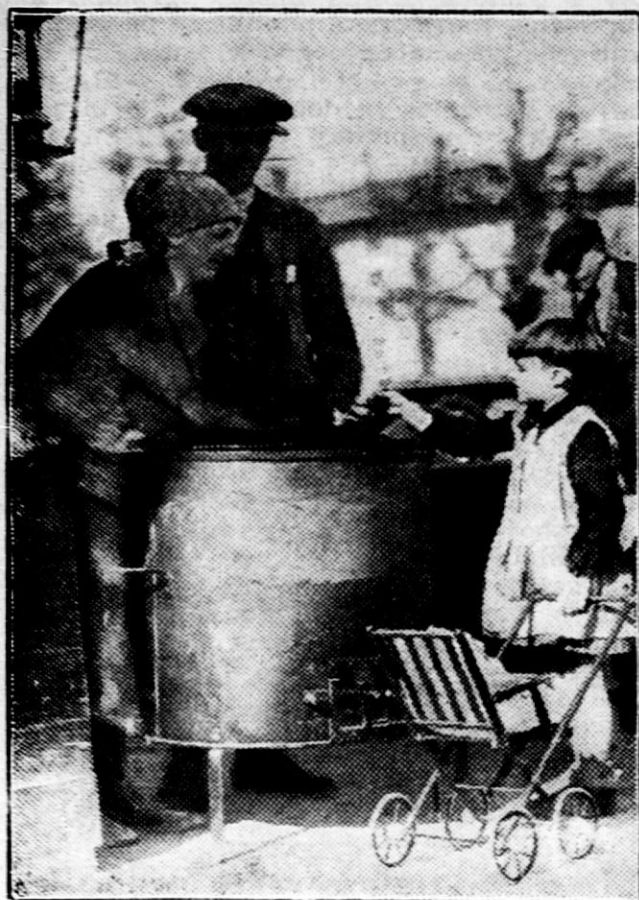
NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Že 45 let peče kostanj

Kako je pri nas s to čudno „obrtjo“, pečenjem kostanja na ulicah — 80 letna kostanjarka pripoveduje

Ljubljana, 23. oktobra

Ali res ne opazite, da ima Ljubljana toliko posebnih čarov? Če v isti sapi govorimo o kolibah, barakah, stojnicah ali kakorkoli bi naši rahločutni esteti imenovali »pekarne« naših kostanjev na ulicah in trgih, naj nas ne obdolge bogokletstva. Ljubljana je v resnici mesto estetov in ba je pri nas arhitektura zelo popularna umetnost ter da delajo celo načrte za kioske najslavnejši arhitekti. Zato se tudi naši za lepoto vedno vneti meščani zelo neradi ozirajo po kostanjevih stojnicah, kajti za nje niso delali načrtov niti naši slavni arhitekti. Toda prav zaradi tega je v teh stojnicah toliko nepriljubljenega čara, nekaj tako pristranskega, kar je v resnici slovensko in ni niti v devetdesetdeset letih kolonu v sorodstvu s pravo ali kakšno drugačno klasično umetnostjo.

LJUBLJANSKIH SPECIALITET
ČEDALJE MANJ

V preljubih »starih« časih, to se pravi pred leti, so v Ljubljani prodajali po ulicah še več ali manj pristne kranjske klobase. Kako prijetno, ljubeznivo je duhtela domačnost v obliki vonjav klobas po naših ulicah — saj se človek ne sme spomniti! Ko so meščanom v poznih urah legale depresije na srce in želodec, je bilo takoj pri rokah zdravilo — kranjska klobasa, nadevana s česnom in vsemi domačimi vitamini. Nenadno pa je napravila gospa Higiena — morda se piše tudi kako drugače — ekskurzijo po naših idiličnih ulicah ter kratkoma zadavala slavno tradicijo potujočih okrepčevalnic. Kranjskih klobas sicer zaradi tega ni bilo konec in zatrtje tudi niso bile številne stojnice po mestu, tako značilne za Ljubljano, kjer ti radi postrežejo tudi s klobasami. Vendar Ljubljana izgublja čedalje bolj svoje čare, kakor tista ženska, ki se prevede pomlaja. Podobna usoda je zadela sladoledarje, ki poleti prevažajo svoje vozčke samo še tu in tam na periferiji. Ostale so pa kostanjeve kolibe. Kakor da nam hočejo kostanjevi sami nadomestiti, kar smo v letih napredka izgubili, so zavzeli vse postojanke, kjer lahko ljudi opozarjajo na svoje blago.

KOSTANJ PRI NAS SLAŠČICA

Kostanj velja v Ljubljani za takšno slaščico kakor pri Kitajcih lastavice gnezdo. Samo s tem si lahko dovolj pojasnimo, zakaj je nabiranje kostanja v rožinskih gozdovih in na Golovcu splošno razširjen sport. Se preden začno odpadati prve jecice, se ljudje že zbirajo v gozdovih, klestijo po drevju, ga tresejo, plezajo nanj ter s posebno vneto brskajo med listjem. Ne smeš se čuditi, če iščejo kostanj tudi pod smrekami in drugim drevjem, ki sicer ni posebno podobno kostanjevim drevesom. Samo kostanj se jim zdijo največja slaščica, ne gobe in tudi ne borovnice. Spomladi, ko so naši gozdovi polni borovnic, je tam mnogo manj ljudi. Še mnogo manj je gobarjev. Kostanj pa nabirajo vsi — ne le otroci in ne le revnejši ljudje. Gospoda se obleče v sportno obleko in se oboroži s palicami, cekarji, nahrbtniki, jerbasi ali vrečami. Ko posije popoldne sonce, ozive gozdovi, kakor da se je najmanj pol mesta preselilo tja. Lov za kostanjem je pri nas posebna vrste mrzlica, silno nalezljiva; nihče ni imun. Če bi v naših gozdovih rasla kava, bi se ljudje ne gnali bolj za njo ka-

kor se za piškavim kostanjem. Mimogrede rečeno: v naših gozdovih kostanj ni mnogo podoben pravemu kostanju. Vendar velja za slaščico brez primere, seveda, če si ga nabereš sam.

Ze zato veljajo kostanjevi na naših ulicah za krajeno posebnost, čeprav tudi v drugih mestih pečejo na prostem kostanj. Ne moremo verjeti, da bi se znal kdo drugi tako sladkati s kostanjem kakor Ljubljanci.

LETOS JE TUDI KOSTANJA
MANJ

Letos je vsega manj in morda bi komu ne bilo prav, če bi samo kostanj bolje obrodil. Kmetice, ki dovažajo kostanj iz Zassavya, tožijo, da ga je bilo letos zelo malo. Prav tako je kostanj slabo obrodil na Štajerskem. Samo po sebi je razumljivo, da je letos tudi maroni dražji. Goriški kostanj pa poznamo le predvsem po imenu. Zdjaj ga več nihče ne peče na ulicah, branjevcji so pa tudi slabo založeni z njim, ker je predrag za večino naših gospodinj. Ne moremo reči, daje kaj slabše obrodil kostanj v ljubljanskih gozdovih, toda domačega kostanja pride malo na trg, ker se nabirali sami sladkajo z njim. Kostanjevi ga nečje kupovati, ker ni za pečenje in bi izgubili vse odjemalce, če bi skušali prodajati tako slabo blago.

SUSMARJI IN STROKOVNJAKI

Kostanjevarstvo pečenje kostanja, ne spada med protokolirane obrti in nikjer ni predpisano, kako dolgo se mora kostanj učit, da je zrel za mojstrski izpit. Da so pa med kostanjevi vendar strokovnjaki in šumarji, naši meščani dobro vedo. Pri nekaterih kostanjevih dobiš lepo nasmejan pečen kostanj, ki se olušču sam od sebe kakor jajčna lupina od piščanca. Zlatorumen je, prijetno diši in sladkega okusa — delikatesa nad delikatesami! Včasih pa tudi dobiš kostanj, ki ga ne moreš oluščiti, ker je bodisi napoj surov ali pa sežgan ter ima okus po živalskem »glju«. Takšen kostanj je baje sicer zdravilo, a delikatesa vsekakor ni. V vseh poklicih je pač tako, da si strokovnjak in šumar delita kruh — seveda ne vedno po zaslugah — in med kostanjevi ne more biti drugače. Ko kostanjar prosi, naj bi mu dovolili odpeti »obrat«,

prošnji ni treba priložiti spričevala o usposobljenosti in ne vzorca pečenega kostanja. Prošnje naslavlja na mestni socialni urad in ne morda na obrtni oddelek. Na socialnem uradu presoja, kdo je dovolj reven za to, da bi pekel Ljubljancem kostanj. Kandidatov je vedno raje preveč kakor premalo in nekateri bi radi — spekli drug drugega, tako si zavidajo »dobre prostore«. Zato je težko govoriti o kakšni vzajemnosti med njimi, čeprav so vsi revni in čeravno drug drugega dolže, da »niso tako potrebni kakor jaz«.

45 LET ZE PEČE KOSTANJ

Če se boste hoteli posladkati z dobro pečenim kostanjem, boste morali potiskati med številnimi našimi kostanjevi 80letno mamico, ki že 45 let peče kostanj. Pokazala vam bo svoje sajaste, ožgane roke in dejala:

— Le pogledite! Vsek ne zna peči kostanja. Ze 45 let ga pečem in vem, kako ga je treba pobožati. Zdjaj me že dolgo več ni ne peče v roke. Slabo je, slabo, gospod. Letos je kostanj dražji, oglje po 2 din, trske po dinarju. Pa od prostora je treba plačati vsak dan po 2 din. Zakaj mi niso dali boljšega prostora? Ko pa nimam protekcije! Moram se delati, moram! 80 let sem stara in pred 6 leti mi je umrl mož. Zdjaj na zimo bosta hčerki zopet večkrat brez zaslužka. Saj jaz ne potrebujem več toliko. Štrkelj pojem in kozarec vina spijem, pa imam dovolj za ves dan. Če nimam sinov, imam dva, pa saj poznate tisti pregovor, da mati lažje prehrani 8 otrok kakor 8 otrok eno samo mater. Se za »firkelček« mi nikdar ne da. Tako je, stanovanje je treba plačati in ker daleč stanujem, se moram tudi voziti s tramvajem. Danes sem vstala že ob 5. in ob pol sedmih sem bila tu. Zvečer prodajam do 8. pozneje pa tako več nihče ne pride. Včasih sva pekla z možem kostanj vso zimo do velike noči, zdaj pa me pozimi že preveč zebe. Se mesec dni bom pekla, ne morem več. Pogledite, gospod takšen mora biti, smejeti se mora smejeti. Tako čez hrbet ga je treba prerezati. pa peč mora biti dobro segreta.

Kostanj je se smejal, obraz starke pa je bil barve slačenega pečenega kostanja. Za globoko vdrtimi očmi je poglasilo že mnogo življenja. — Ali boste kaj kosili? jo je vprašala hči. — Na, 2 din, prinesi mi juhol je odgovorila.

Za izobrazbo kmečkega ljudstva

Učiteljski strokovno kmetijski tečaj v Mariboru se bliža koncu

Maribor, 23. oktobra. Še vedno tvorijo pretežno večino našega naroda kmečke množice, ki predstavljajo tako granitno jedro naše narodne skupnosti. Ko prehajamo iz romantično duhovnega pojmovanja narodnosti preteklih dob v novo pojmovanje narodnosti in narodne stremiljenosti, nam ni in ne more biti vseeno, kako žive te ljudske množice.

Dosedaj je bil kmečki stan zapostavljen po svoji splošni in strokovni izobrazbi, zato se ne smemo čuditi njegovi gospodarski zaostalosti in nerentabilnosti treh četrtin vseh naših kmečkih gospodarskih obratov. Po zaslugi ljudskošolskega učiteljstva, ki živi v stalnem delovnem kontaktu sredi najširših narodnih slojev, je izšla iniciativa za dvig in izpopolnitev splošne in poklicne izobrazbe najširših slojev kmečkega stanu. Pokret kmečko nadaljevalnih šol se je v kratki povojni dobi dvignil in razvil tako, da zavzema tretje mesto v Evropi. Zahteva sodobnosti pa je, da se dosedanje neobvezno kmečko nadaljevalno šolstvo čim prej izpopolni s tem, da se spremeni v fakultetno obvezno, tako da bo lahko prevzel kmečko posvetilo le on, sin, ki bo predhodno absolvirati triletno kmečko-nadaljevalno šolo. Le na ta način bomo bodale gospodarje po naših vaseh dovolj usposobili za uspešno in racionalno kmetijstvo.

Najvažnejši problem pri tej akciji pa je spopolnitev učiteljske izobrazbe s potrebnim strokovno kmetijskim znanjem. V ta namen se vrše od časa do časa posebni strokovno-kmetijski tečaji za učitelje. Tudi v letošnjem letu se vrši tak tečaj in sicer pod gostoljubno streho vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Tečaja se je udeležilo 28 učiteljev ter je trajal 4 tedne v pomladanskem času, en teden v poletni dobi, dočim se tretji, tri-

tedenski del tečaja zaključil v soboto. Učiteljski tečajniki so dopoldne prisostvovali teoretičnim predavanjem priznanih kmetijskih strokovnjakov, a vsak popoldne so v praktičnih vajah in demonstracijah pridobivali tudi potrebno praktično ročnost.

Vsak tečajnik je obdelal v posebni pisarni nalogi kakšen kmetijski problem svojega šolskega okoliša. Te naloge, ki so po večini opremljene z bogatimi statističnim gradivom, tvorijo pismeni del strokovnega izpita. V soboto bodo izpiti pa pred posebno izpitno komisijo, ki jo tvorijo načelnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave ing. Podgornik, višji šolski svetnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave J. Krošelj, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru J. Priol, ter profesorji izpraševalci agr. Šiftar, inž. Kotlovšek in Pecovnik.

Tako bodo v soboto zaključili strokovni kmetijski tečaj ter s polozitivno drugega, usnega dela izpita dobili popolno kvalifikacijo za učitelje kmečko nadaljevalnih šol sledeči učitelji (v oklepajih je tema pismenega izpita):

Barbarić Karel iz Domašev v Prekmurju (Ovire poljedelstva v našem okraju), Božić Anton iz Sv. Duha na Ostrem vrhu (Več pozornosti smotnemu poljedelstvu in živinoreji), Bajec Ivan iz Martjanc v Prekmurju (Poljedelstvo v srednjem delu Slovenske Krajin), Košec Jožef iz Vučje vasi pri Ljutomeru (Pridelovanje žitaric na Murskem polju), Kmetec Jožef iz Sv. Marjete na Dravskem polju (Poljedelstvo v zvezi z drugimi gospodarskimi panogami), Lah Ivan iz Negove pri Ivanjkovcih (Gnoj, gnojnika in gnojnice jame), Pucko Janez iz Hotize v Prekmurju (Problem komasacije zemljišč v Prekmurju), Rojic Jožef iz Sv. Marka niže Ptuj (Gospodarske razmere Ptujkega polja s posebnim ozrom na pridelovanje krompirja in luka), Segula Pavle iz Sv. Marjete niže Ptuj

(Poljedelstvo v zvezi s travništvom in živinorejo iz vidikov naše življenjske in narodne problematike), Zupanek Jože iz Orle vasi pri Braslovcih (Hmeljarstvo Savinjske doline), Horvat Jože iz Srednje Bistrice v Prekmurju (Moje izkušnje v sadjarstvu v Dolinskem Prekmurju), Jug Feliks iz Preloga pri Vinici (Problem našega sadjarstva), Kolja Vilhoj iz Križev pri Ljutomeru (Sadjarstvo na Murskem polju), Keuc Jožip iz Marije Snežne v Slovenskih goricah (Gospodarski pomen sadjarstva v obsejnem predelu), Kuštrin Stane iz Sv. Jurja pri Rogoševcih (Sadjarstvo goriškega dela Prekmurja), Marolt Franc iz Dragatusa (Sadjarstvo v Beli Krajini), Mašat Ludvik iz Luč pri Ljubnem (Izgledi sadjarstva v Gornji Savinjski dolini), Prah Karel iz Vurberga (Sadna trgovina in zaštita producenta), Svare Ivan iz Razbora pri Loki (Pogoji in ovire v razvoju živinoreji), Bezjak Jožef iz Odrancev pri Belčincih (Kletarstvo v lendavskih goricah), Koelper Peter iz Sve-

tinj pri Ivanjkovcih (Kletarstvo v Jeruzalemskih goricah), Kincel Avgust iz Redice pri Črnomlju (Vinogradništvo v Beli Krajini), Lapajne Anton iz Sv. Petra pri Novem mestu (Vinogradništvo na Dolenjskem), Vičar Franc iz Polenske (Vinogradništvo v Slovenskih goricah) in Zorn Otmar iz Sel pri Metliki (Čebelarstvo v črnomeljskem srezu).

Nov kader strokovno usposobljenega učiteljstva kmečko nadaljevalnih šol bo s svojim delom na vasi pomagal pri izobrazbi mladih kmečkih gospodarjev. Dvigjena kvaliteta in kvantiteta naše agrarne produkcije bo omogočila našim kmečkim prebivalcem primernejši življenjski obstoj. To bo pa najzdravejša osnova za razvoj zdravja in močnega nacionalnega čustvovanja in zavesti.

Po tečaju prirede tečajniki se poučno ekskurzijo po vsem severno obsejnim pasu, da se tako seznanijo z gospodarskimi predeli naše obsejne vasi.

Ali ste zadovoljni s svojim poklicem?

Zanimiva anketa neke ameriške univerze — Najbolj so zadovoljni zdravniki in pravniki

Neka ameriška univerza je priredila med svojimi slušatelji zelo zanimivo anketo. Udeležilo se je 3000 bivših slušateljev, ki naj bi odgovorili na vprašanja: Ali ste zadovoljni s svojim poklicem? Zakaj ste ali zakaj niste zadovoljni? Ze pri proučevanju vrnenih vprašalnih pol se je pokazalo, da je pretežna večina absolventov odgovorila na glavno vprašanje nikalno. Vsi so odgovorili, da jim poklic ne ugaja in da bi žrtvovali mnogo, če bi ga mogli zamenjati z drugim, ki bi bolj ustrežal njihovim željam.

Ko je bila anketa končana, se je izkazalo, da s poklicem ni zadovoljna niti petina absolventov, pa še med zadovoljnimi je mnogo takih, ki so s svojim poklicem zadovoljni samo deloma. Skoraj polovica nezadovoljnih si je izbrala poklice pod vplivom staršev ali vzgojiteljev. Na drugo polovico so pa vplivali pri izbiri poklica najrazličnejši drugi vplivi. Največ nezadovoljnih je med politikami in inženjerji petrolejskih družb. V teh strokah se je nabralo 70% nezadovoljnih. To je tem bolj čudno, ker prevladuje v Ameriki prepričanje, da si lahko vsak spreten politik ali diplomat pribori visok položaj, o inženjerjih petrolejskih družb pa mislijo ljudje da lahko v kratkem obogate, a bogastvo že samo po

sebi prinaša zadovoljstvo. Toda vsi inženjerji, uslužbeni pri petrolejskih družbah, si žele druge zanimive poklice. Politiki bi pa radi mirneje živeli. Med arhitekti in elektroinženjerji pa je bilo samo 35% nezadovoljnih.

Zanimivo je, da bi radi svoje poklice zamenjali tudi mnogi učenci. Zanimivo zato, ker se odločijo za to pot večinoma samo izrecno nadarjeni ljudje, ki jih od mladih nog zanima znanost. Nezadovoljnih med učenci je 58%. Najbrž pa bo to število relativno in veljavno samo za Ameriko, kjer so študijski pogoji lažji in kjer se posvečajo znanstvenemu delu tudi nedarjeni ljudje, ki seveda ne dosežejo v življenju zaželenih uspehov.

Mnogo bolj so v svojih poklicih zadovoljni bankirji. Dobra polovica bankirjev in bančnih uradnikov je odgovorila, da je zadovoljna. Ti so tudi ponosni na svoje finančne uspehe in bi svojega poklica ne zamenjali z drugim. S svojim poklicem so zadovoljni tudi kemiki (70%), učitelji (71% odstotkov) in geologi (62%). Najzadovoljnejši pa so zdravniki in pravniki. Ti uživajo velik ugled med ljudstvom in tudi dohodke imajo lepe. Samo petina dvajsetina je odgovorila, da bi zamenjala svoj poklic.

Zakaj morska voda ni pitna?

V morski vodi je mnogo več anorganske soli, kakor v človeški krvi ali v krvi suhozemskih živali. V vodi Atlantskega in Tihkega oceana je nad 3% soli v kvini plazmi pa samo 1%. Sol v morski vodi obstoja večinoma iz natrijevega klorida. kakor sol človeške krvi plazme. Če bi si hotel človek gasiti žejo z morsko vodo, bi se povečala v njegovi krvi koncentracija anorganskih snovi, ker je v morski vodi več soli. S tem bi pa telo izgubljalo vodo in občutek žeje bi se povečal. Obenem bi ledvice izločale ta prebitok soli iz krvi skupaj z veliko množico vode. S tem bi se pa občutek žeje še bolj povečal. Z morsko vodo si torej žeje ne moremo pogasiti temveč jo še povečamo, kar more povzročiti celo smrt.

Beljakovine in vojna

Beljakovine kot glavna celična substanca je nosilka vsega življenja. Beljakovine ni v vsem in tudi ni istega sestava, temveč vedno po življenjskih pogojih in organu, v katerem je zapodena, je posebne vrste. Rastline in nižje vrste živali lahko proizvajajo beljakovino iz snovi ki jim jih daje zemlja s svojimi solmi in zrak s svojimi plini. Sesalci in tudi človek so pa izgubili to asimilacijsko sposobnost in navezani so na beljakovine v hrani. Beljakovine se v žledocu in črevih razkroje v svoje temeljne sestavne dele, namreč aminokislino in tudi te se izločijo iz telesa. Aminokislino morajo biti brezpogojno v naši hrani. Čim več jih je v beljakovini, tem manj beljakovin človek potrebuje za svoje prehrano. Zato so meso, jajca in mleko najboljša hrana, ker je v njih največ beljakovin. Šele za njimi pridejo rastlinske beljakovine. Med njimi so pa nekatere neobhodno potrebne za prebavo.

Dolgoletni poskusi v laboratoriju berlinske univerze pod varstvom prof. Bickla so razširili znanje o dinamiki beljakovin. Ti

poskusi so pa prinesli še en uspeh. Odkrili so namreč gotovo metodo, po kateri se ne da samo vrednotiti količina zaužite beljakovine, temveč povsem točno oceniti tudi njena kakovost. Tako je mogel prof. Bickel s svojimi poskusi dokazati, da vojna ni imela nobenih škodljivih posledic za prehrano, v kolikor gre za beljakovine.

Najstarejša bronasta čelada v Evropi

V zadnjih desetletjih so si pridobili nekateri švedski raziskovalci mnogo zaslug na polju arheologije. Nedavno so bile objavljene zanimive podrobnosti o najdbah švedske ekspedicije pod vodstvom prof. Axel Perssona z upsalske univerze. Letos spomladi se je ukvarjala ta ekspedicija z izkopaninami v okolici znanega grškega mesta Nykerm in sicer pri naselbinah Midea. Odkopala je mnogo zgodovinsko važnih predmetov. Med njimi kot najvažnejše zlato posodo, srebrno žlico in bronasto čelado. Posoda je iz čistega zlata in krasno cizelirana. Visoka je 3 cm, v premeru pa meri 13 cm. Žlica je podobna naši desertni in je baje najstarejša srebrna žlica, kar jih je bilo kdaj najdenih v Evropi.

Isto velja o bronasti čeladi, ki je med vsemi izkopaninami največje arheološke vrednosti. Izvira namreč iz leta 1460, pred Kristusom. Stara je torej blizu 3500 let. Gotovo to je najstarejša bronasta čelada, kar so jih doslej izkopali arheologi v Evropi. Po obliki je zelo primitivna, zakriva vso glavo in odprtno ima samo spredaj. Nosila se je na glavi in najbrž je bila znotraj podložena z debelim suknom ali klobučevino.

Od smeha je umrl

V nekem vartetjuje v Görtlitzu je počil neki gost v krčevit smeh po posrečenem dovtipu konferencera. Naenkrat so ga pa popadli krči in mrtev se je sesedel v naslanjač. Zadel ga je srčna kap. Umrl je torej od smeha, kar je pač redek primer.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

Sam se je zadovoljno nasmehnil. — Pri meni je že dva meseca prazna podstrešna sobica in če bi hotel...

Townsend je hotel. Na tihem se je čutil solidnosti svojega »neznane prijatelja«. On je vedel celo za prazno podstrešno sobico. — Moja hišica je komaj dvajset minut od tod, — je nadaljeval Sam. — Imam tudi vrt. Sicer bi pa lahko pri nas tudi jedli. To bomo že kako uredili. Toda povej mi, kaj si bil prej? Ne kaže, da bi bil tudi prej tako trdo delal.

Townsend je jel pripovedovati o svojem dozdavnem grofovstvu, o ponesrečnih spekulacijah, o hudi borbi z upniki in o končnem polomu. Samu so solze zalile oči.

— Bogme, — je šinila detektivu v glavo nova misel, — grofa Kennilburyja mu slikam v preveč črnih barvah.

Naglo je prekinil svoje pripovedovanje o tem, kako si je zaman prizadeval priti do denarja za svojega bolnega očeta. Dejal je, da mu je oče umrl, sam pa da je ponaredil menico.

— In potem, potem? — je vprašal Sam malone brez sapa.

— Potem sem moral seveda bežati, — je odgovoril Townsend.

— Potem takem se moraš že zdaj skrivati, da te ne zalote oblasti.

Tega Townsend seveda ni smel dopustiti. V prepleti luči tudi ne sme vstati pred temi ljudmi.

— Bogat sorodnik je plačal menico.

— Ah, tako! — očka Sam je zadovoljno vzdihnil.

— No, imel si pač srečo. — Nekaj časa je razmišljal, potem je pa vprašal: Zakaj ti pa ta bogati sorodnik še zdaj ne pomaga?

— Ker je tudi on vse izgubil in ta čas je že umrl, — je pojasnil Townsend ožno in obupano. Mar očka Sam nikoli ne bo nehal s temi vprašanji?

— Evo, to je moja hišica, — je dejal Sam radostno.

— Vsa sreča, da ni ta hišica bolj oddaljena, kajti sicer se bojim, da bi moral ubiti vso rodbino grofa Kennilburyja.

Ogledoval je skromno leseno hišico. Bila je stara, vendar se ji je po poznalo, da to ni krila njenih sedanjih stanovančev. Vrtiček je bil zelo lep in skrbno negovan.

Očka sam je stopil s svojim gostom v hišico. Siromašno, toda snažno oblečeno dekle, staro kakih 18 let, je prihitelo starčku naproti, pa je obstalo na pragu, ko je zagledalo Townsenda.

— To je Marion, moja hči, — je pojasnil Sam ponosno.

Potem se je pa obrnil k dekletu.

— Naš novi stanovančev. Stanoval bo v podstrešni sobici, tudi on je... hm... velik siromak. Kennilbury, skrahan grof. — Kakor da se Marion ni brigala za oblike vlnjivosti, se je obrnila na peti in odhitela po opravkih. V večernem mraku je mogel Townsend samo še videti, kako nežno in sloko postavlo ima in kako lep je njen obraz.

Očka Sam se je nasmehnil. — Tujih ljudi se malo boji... Pred drugimi delavci seveda ne beži, toda grof je zanj še vedno neraziskano polje.

Smeje je prižgal petrolejko, potem je pa zagnil okna in sedel židane volje za mizo. Townsend se ni dal dolgo prositi in tudi on je prisedel.

— Težko je seveda staremu človeku kakor sem jaz, če hoče prav vzgojiti mlado dekle, — je začel Sam in si nabasal pipo. — Toda Marion se je kljub temu čisto dobro razvila. Sam bog mi je priča, da pri tem žal ni mnogo mojih zaslug.

Townsend je udobno zavzel svoje mesto za mizo. Ni več čutil toliko utrujenosti kako prej, prijeten vonj iz kuhinje mu je pa pričal, da se pripravlja topla večerja.

Kmalu so se odprla vrata in vstopilo je dekle. Na velikem lesenem pladnju je prinesla Marion tri krožnike, iz katerih se je kadilo. Čez ramo ji je visel snežnobel prt. Molče je pogrnila mizo.

— Oho, prt, — se je začudil Sam.

Marion je zavihlala nos. Za hip so ji zažarele oči, potem je pa zopet povesila pogled in poravnala prt.

— Rezervirano nalašč za poset gospoda grofa, — je dejala mirno.

Townsend jo je začuden pogledal in komaj je premagal smeh. Potem se je pa spoštljivo poklonil brhki gospodinj.

— Moja najiskrenejša zahvala za toliko pozornost, madame, — je dejal svečano.

— Ni za kaj zahvaljevati se, presviti, — je odgovorila Marion še svečaneje in postavila predenj krožnik leče.

— Dober tek, samo malo paziti morate, ko boste jedli, ker bi utegnili pogoltniti kosčke mesa, pomešane v leči, ne da bi to opazili. Bila bi velika škoda.

— Skušal bom poslušati vaš nasvet, — je dejal Townsend in se pripravil k jedi.

Molče so vsi trije jedli. Marion je prva odložila žlico. Naslonivši glavo na roke se je zagledala v Townsenda, ki se pa ni dal motiti.

— In vi ste pravi, nepotvorjeni obubožani grof? — je vprašala nepričakovano.

— Bolj obubožan, nego grof, — je odgovoril kratko in junaško je opletal lečo naprej. Marion je vzdihnila.

— Jaz sem si pa mislila pravega grofa čisto drugače, — mu je pojasnila in si popravila šop las z lica.

— Tudi jaz, — je priznal Townsend. — Toda tega je krivo dejstvo, da sem obubožan grof.

— Vi ste mi zelo všeč, — je priznala s prisrčno dobrodušnostjo. — Ali ste pa vedno tako molčeči?